

Komisja
Europejska

PANORAMA

Wszystko o europejskiej polityce regionalnej i miejskiej

ZIMA 2019 r. / Nr 71

Portugalia stawia na wzrost gospodarczy i zrównoważony rozwój

NOWE PROGRAMY
WSPÓŁPRACY
TRANSGRANICZNEJ
DOŁĄCZAJĄ DO
RODZINY INTERREG

OBYWATELE BIORĄ
UDZIAŁ W DEBA-
TACH W RAMACH
EUROPEJSKIEGO
TYGODNIA
REGIONÓW I MIAST

Polityka
regionalna
i miejska

PANORAMA

SPIS TREŚCI

WSTĘP Elisa Ferreira, europejska komisarz ds. spójności i reform.....	3
SPRAWOZDANIE STRATEGICZNE: fundusze ESI wzmacniają konwergencję społeczno-gospodarczą, odporność i spójność terytorialną.....	4
EUROPEJSKI INSTRUMENT SĄSIEDZTWA: sąsiedzi łączą siły – programy współpracy transgranicznej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa.....	6
FI CAMPUS 2019: prezentacja projektów wdrażanych dzięki instrumentom finansowym funduszy ESI.....	12
PORTUGALIA: rozmowy o obecnych i przyszłych priorytetach politycznych kraju, w tym związanych ze zrównoważonym rozwojem i zmianą klimatu, a także przegląd powiązanych programów i projektów	16
WASZYM ZDANIEM: wykorzystywanie publiczno-prywatnych funduszy współfinansowania w celu pobudzenia europejskich gospodarek oraz strategia dotycząca przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym Obszaru metropolitalnego Lizbony.....	26
EUROPEJSKI TYDZIEŃ REGIONÓW I MIAST: wrażenia z edycji 2019 – rekordowej pod względem uczestników warsztatów, debat i wystaw – oraz zdobywcy nagrody REGIOSTARS	28
AKTUALNOŚCI W SKRÓCIE	33
YOUTH4REGIONS: mieszkańcy hiszpańskiego miasta Kordoba opowiadają o pozytywnym wpływie środków unijnych, a miasto Ávila likwiduje przepaść cyfrową.....	34
PUNKT DANYCH: indeks konkurencyjności regionalnej wskazuje na duże zróżnicowanie w obrębie krajów w całej UE	38
MAPY: dostępność połączeń drogowych w Europie.....	40
INTERREG VOLUNTEER YOUTH: postępy w rozbudowie linii kolejowej wokół wulkanu Etna na Sycylii.....	42
PROJEKTY: opisy udanych projektów z Czech, Hiszpanii, Węgier, Francji i Belgii.....	43

9

13

23

29

36

42

WSTĘP

Żaden region i żaden obywatel nie pozostaną w tyle

Feliz Ano Novo e uma calorosa saudação aos leitores da revista Panorama! Z ogromną przyjemnością witam czytelników *Panoramy* w moim ojczystym języku i życzę wszystkim szczęśliwego Nowego Roku 2020.

Moje przywiązanie do Europy i polityki regionalnej jest głęboko zakorzenione w moich życiowych doświadczeniach. Dorastałam w czasach dyktatury, więc dla mnie Europa była – i nadal jest – symbolem nadziei, demokracji i wolności. Na studiach specjalizowałam się w polityce regionalnej i integracji europejskiej, a po ich ukończeniu, już jako absolwentka ekonomii, przez ponad dziesięć lat zawodowo zajmowałam się rozwojem regionalnym.

Później, pełniąc obowiązki minister ds. planowania, brałam udział w negocjacjach dotyczących ram finansowych na lata 2000–2006. Jako posłanka do Parlamentu Europejskiego, a następnie jako dyrektor banku centralnego, byłam odpowiedzialna za kluczowe zagadnienia ekonomiczne dotyczące wzmocnienia unii gospodarczej i walutowej.

Dzięki tym różnym doświadczeniom mogłam zaobserwować powiązania pomiędzy różnymi obszarami polityki. Przekonałam się też, jak ważne jest dbanie o to, by spójność zawsze była podstawą projektu europejskiego.

Jeszcze nigdy nie było to tak ważne jak teraz. Globalizacja, cyfrowa rewolucja i zmiana klimatu to wyzwania, którym cała Europa musi stawić czoła. Jest to szansa na to, by przemyśleć

nasz model gospodarczy i zbudować bardziej sprawiedliwe i zamożne społeczeństwa. Jednak takie przemiany budzą obawy i niepokój w wielu regionach.

Moją – naszą – misją jest wykorzystać tę szansę, wprowadzić niezbędne reformy na rzecz bardziej ekologicznej, połączonej i cyfrowej gospodarki oraz, co bardzo ważne, udzielać odpowiedniego wsparcia tym, dla których skutki takiej transformacji okażą się bardzo dotkliwe.

Priorytetem musi także pozostać komunikacja. Mimo że polityka spójności pozwoliła nam osiągnąć tak wiele dla tak wielu obywateli, nadal nie jest odpowiednio doceniana. Chcę odwiedzić regiony, zrozumieć lokalne obawy i aspiracje, promować szybsze i lepsze wdrażanie projektów oraz przekonać lokalnych mieszkańców, że ich zdanie się liczy.

Obecne wyzwania wymagają od nas podejmowania odważnych i zdecydowanych działań na rzecz promowania spójności, wprowadzania koniecznych reform i gwarantowania, aby żaden region i żaden obywatel nie pozostał w tyle. Działajmy razem! ■

Elisa Ferreira
Europejska komisarz ds. spójności i reform

Sprawozdanie strategiczne: fundusze ESI inwestują w inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost gospodarczy we wszystkich regionach UE

W swoich ostatnich sprawozdaniach z postępu prac państwa członkowskie podkreśliły decydującą rolę, jaką europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne odgrywają w rozwiązywaniu problemów związanych ze zmianami środowiskowymi, gospodarczymi i społecznymi oraz we wdrażaniu reform niezbędnych do zapewnienia zrównoważonej przyszłości.

Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne (fundusze ESI) obejmują: Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR). Ich głównym celem jest wspieranie trwałej konwergencji społeczno-gospodarczej, odporności i spójności terytorialnej.

W 2018 roku, dysponując budżetem w wysokości około 460 mld EUR (ponad 643 mld EUR z udziałem współfinansowania krajowego), fundusze ESI umożliwiły realizację ogromnej ilości kluczowych inwestycji w obszarach priorytetowych UE

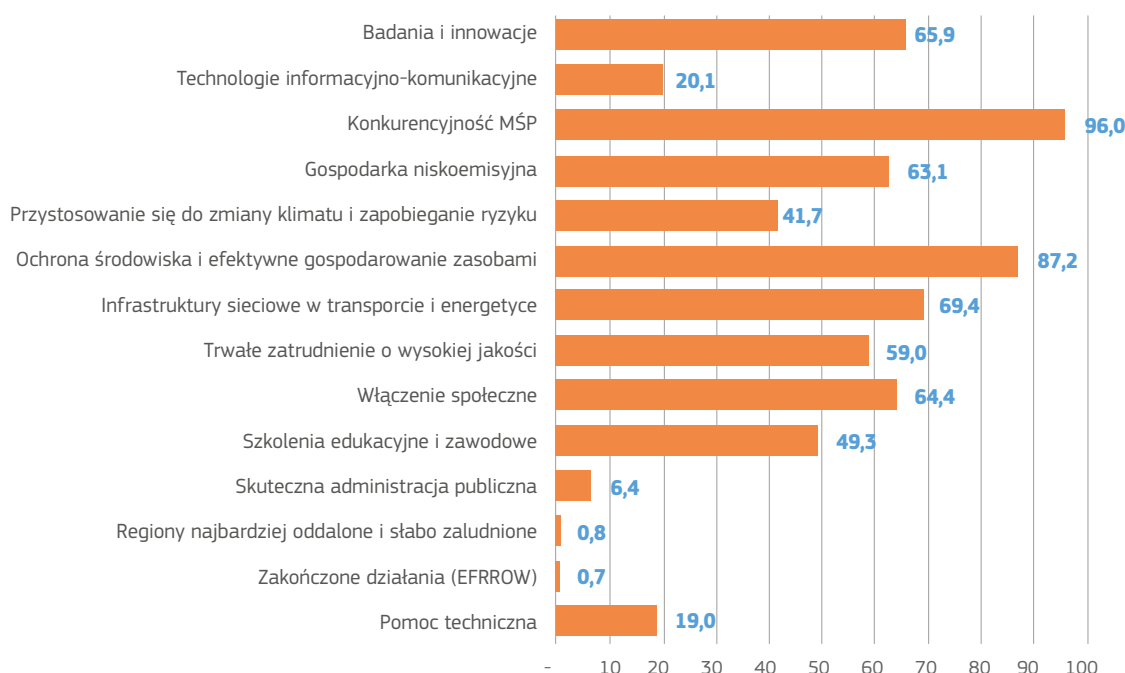
w ramach zarządzania dzielonego Komisji z państwami członkowskimi. Wspierając tworzenie miejsc pracy, wzrost gospodarczy i inwestycje, wzmacniając jednolity rynek, unię energetyczną i zarządzanie gospodarcze, inwestycje te odpowiadają potrzebom realnej gospodarki.

W dniu 17 grudnia Komisja opublikowała sprawozdanie strategiczne za 2019 rok dotyczące wdrażania funduszy ESI, zawierające szczegółowe i zaktualizowane informacje dotyczące wdrażania programów realizowanych dzięki funduszom ESI na lata 2014–2020 i obejmujące dane do końca 2018 roku, pochodzące ze sprawozdań z postępu prac sporządzonych przez państwa członkowskie. Na dzień sporządzenia sprawozdania na realizację projektów przekazano 72% środków z funduszy ESI.

Sprawozdanie oraz otwarta platforma danych EFSI (<https://cohesiondata.ec.europa.eu>) zawierają szczegółowe informacje na temat postępów we wszystkich obszarach tematycznych. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://europa.eu/!uD83tU>

Projekty, które już otrzymały finansowanie, wywierają coraz większy wpływ w kluczowych obszarach polityki

- wsparcie otrzymuje ponad 1,6 mln przedsiębiorstw, w tym gospodarstw rolnych;
- wspierane przedsiębiorstwa tworzą 300 000 nowych miejsc pracy;
- 26 mln osób otrzymuje pomoc w zakresie szkoleń, kształcenia lub poszukiwania pracy;
- 8,3 mln gospodarstw domowych uzyska lepszy dostęp do sieci szerokopasmowych;
- trwa budowa lub modernizacja ponad 3 900 km linii kolejowych;
- realizowane projekty w sektorze zdrowia przynoszą korzyści 60 mln osób.

Obecny kierunek polityki i jej elastyczne ramy umożliwiają przeznaczanie środków z funduszy ESI na realizację inwestycji, których celem jest sprostanie nowym i pojawiającym się wyzwaniom. Większość obszarów finansowania już teraz wspiera cele zrównoważonego rozwoju ONZ, działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i zmniejszania ryzyka. W razie potrzeby zakres tematyczny programów realizowanych w ramach funduszy ESI można rozszerzyć.

Priorytety i osiągnięcia

Od początku okresu programowania 2014–2020 fundusze ESI były ukierunkowane na wzmacnianie konwergencji społeczno-gospodarczej, odporności i spójności terytorialnej, pomagając sprostać zarówno obecnym, jak i nowym wyzwaniom oraz tworząc podstawy zrównoważonej przyszłości UE.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) Projekty wspierane w ramach EFRR przyczyniły się do dalszego pobudzenia takich obszarów jak badania i innowacje, technologie informacyjno-komunikacyjne oraz konkurencyjność MŚP. W rezultacie

powstaje 300 000 miejsc pracy, 20 000 naukowców otrzymuje wsparcie, a ponad 8 milionów gospodarstw domowych uzyska lepszy dostęp do sieci szerokopasmowych.

Fundusz Spójności: Projekty realizowane w ramach Funduszu Spójności pomogły państwu członkowskiemu o największych potrzebach rozwojowych w zakresie środowiska i transportu spełnić unijne normy. W planach jest na przykład przebudowa ponad 1 300 km

linii kolejowych i budowa 275 km nowych lub ulepszonych linii metra i linii tramwajowych. Zmodernizowane oczyszczalnie ścieków będą obsługiwać ponad 12,5 miliona osób.

Europejski Fundusz Społeczny (EFS): EFS nadal odgrywa istotną rolę we wspieraniu zatrudnienia, edukacji i szkoleń oraz w dalszym zmniejszaniu ubóstwa i nierówności. Wyniki realizowanych w ramach EFS projektów to ponad 23 miliony osób otrzymujących pomoc w zakresie poprawy swoich szans na zatrudnienie, 3,4 miliona osób zdobywających kwalifikacje oraz 2,7 miliona młodych ludzi wspieranych w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.

W ramach projektów konwersji lub konserwacji wsparciem objęto 75% powierzchni terenów w UE, na których prowadzona jest ekologiczna działalność rolna, a 130 000 gospodarstw otrzymuje pomoc w zakresie zwiększenia swojej konkurencyjności.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW): EFRROW stał się katalizatorem promowania zrównoważonego oraz innowacyjnego rolnictwa i leśnictwa, a także ożywienia obszarów wiejskich. Na przykład w ramach projektów konwersji lub konserwacji wsparciem objęto 75% powierzchni terenów w UE, na których prowadzona jest ekologiczna działalność rolna, a 130 000 gospodarstw otrzymuje pomoc w zakresie zwiększenia swojej konkurencyjności.

Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR): Projekty w ramach funduszu EFMR zapewniają strategiczną dźwignię mającą za zadanie wspieranie rybaków w przejściu na zrównoważone rybołówstwo i akwakulturę, pomagając w ten sposób społeczności przybrzeżnym. Do tej pory EFMR sfinansował prawie 34 000 projektów w całej UE.

Do tej pory EFMR sfinansował prawie 34 000 projektów w całej UE.

Sąsiedzi łączą siły, aby stawić czoła globalnym wyzwaniom

Nad realizacją programów współpracy transgranicznej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa pracują setki tysięcy osób z różnych krajów UE i spoza UE, które wspólnie działają na rzecz pobudzenia przedsiębiorczości, stymulowania wzrostu gospodarczego i umożliwiania transferu wiedzy.

Dyrekcje generalne – od DG NEAR po DG REGIO – planują dalsze wzmacnianie współpracy na granicach zewnętrznych UE nawiązanej w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa i polityki spójności. W regionach przygranicznych oznacza to ciągłe budowanie zaufania i powiązań pomiędzy mieszkańcami krajów po obu stronach zewnętrznych granic Unii Europejskiej oraz dążenie do poprawy ich codziennego życia poprzez współpracę. Oprócz tego nacisk kładziony jest na budowę dróg, które połączą rynki i pobudzą turystykę, przetwarzanie odpadów w nawozy oraz ochronę gatunków zagrożonych wyginięciem w celu odwrócenia spadku różnorodności biologicznej.

Od dnia 1 stycznia 2020 roku programami współpracy transgranicznej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (ENI) będzie zarządzać DG REGIO, co oznacza, że dołączają one do rodziny Interreg. Celem tej zmiany jest zwiększenie koordynacji i promowanie synergii z innymi instrumentami współpracy terytorialnej.

Programy te obejmują 31 różnych krajów charakteryzujących się różnymi językami, odrębną kulturą i stylem życia. Mimo tego ich wspólnym priorytetem jest przynoszenie korzyści lokalnym społecznościom po obu stronach granicy UE i pokonywanie wspólnych przeszkód w poszukiwaniu wspólnych rozwiązań. W tych trudnych czasach programy te pokazują, co naprawdę oznacza współpraca: nawiązywanie relacji i dzielenie się doświadczeniami ponad granicami.

Przekraczanie granic

Jeszcze nigdy dotąd wyzwania, z którymi borykają się kraje całego świata, nie miały tak globalnego charakteru – wystarczy wymienić zanieczyszczenie, zmianę klimatu czy napięcia społeczne. Jeśli obszar przygraniczny w państwie sąsiadującym walczy z jakimś problemem, ten problem dotyka też

Europy, i na odwrót. Rozwiązania sytuacji kryzysowych nie powstają w odosobnieniu: globalne problemy nie potrzebują wiz, żeby przekraczać granice.

Programy współpracy transgranicznej realizowane na granicach zewnętrznych UE dają tysiącom organizacji możliwość wspólnego działania, wymiany wiedzy i doświadczeń w ramach ich codziennej pracy. Pozwalają im też osiągać wymierne rezultaty w swoich regionach. Piętnaście programów w ramach ENI realizowanych jest od Finlandii i Rosji na północy, po kraje takie jak Węgry i Ukraina na wschodzie oraz Włochy, kraje Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu na południu. Obejmują one tysiące kilometrów granic lądowych i morskich, przy czym jeden z programów wdrażany jest przez kraje oddzielone morzem, a trzy programy przeznaczone są dla krajów położonych wokół trzech różnych basenów morskich. Łączna wartość inwestycji w programy w ramach ENI na okres programowania 2014–2020 wynosi 1 mld EUR. Do tej pory złożono ponad 4200 wniosków i przyznano finansowanie prawie 600 projektom, co oznacza ponad 2 000 beneficjentów z organizacji pozarządowych, uniwersytetów, gmin i prywatnych przedsiębiorstw, tworzących sieć podmiotów publicznych i prywatnych zaangażowanych w budowanie zaufania wśród społeczności.

Przyjęcie wspólnych zasad

„Kilka lat temu, kiedy uruchamialiśmy programy, było więcej podobnych projektów: ludzie z jednego regionu przeważnie robili to samo, co ludzie po drugiej stronie granicy”, mówi Mathieu Bousquet, kierownik działu C1 ds. programów współpracy transgranicznej w Gruzji i Mołdawii w DG NEAR. „Jednak obecnie beneficjenci coraz częściej współpracują ze sobą w zakresie realizacji jednego wspólnego celu”.

Współpraca wzdłuż granic zewnętrznych UE zaczęła się kształtować w 2006 roku. W pierwszym okresie programowania (2007–2013) instrument sąsiedztwa rozszerzono na wszystkie państwa sąsiadujące i po raz pierwszy zastosowano zbiór wspólnych zasad, co jednak przyniosło szereg wyzwań.

„Wszyscy musieli odłożyć na bok swoją dotychczasową wiedzę i przyzwyczajenia w zakresie stosowania konkretnych procedur finansowania, czyli przepisów polityki spójności w przypadku

państw członkowskich oraz zasad pomocy rozwojowej i technicznej w przypadku krajów partnerskich”, wyjaśnia Carlos Bolaños, lider zespołu projektu TESIM udzielającego wsparcia technicznego w zakresie wdrażania i realizowania programów współpracy transgranicznej w ramach ENI. „Dzisiaj możemy powiedzieć, że udało nam się zbudować prawdziwe i skuteczne partnerstwa, ze wspólnym zarządzaniem programami. A to »poczucie odpowiedzialności« jest dosyć wyjątkowe w dziedzinie współpracy, co stanowi prawdziwy atut programów w ramach ENI”.

Realizacja programów współpracy transgranicznej w ramach ENI przebiega sprawnie pomimo kryzysu finansowego w Europie i napięć regionalnych. Pierwszy cykl programowania był wdrażany w czasie głębokiego kryzysu gospodarczego w Europie i państwach sąsiadujących, konfliktów w Syrii i napiętej sytuacji na Krymie. Zaangażowanie zainteresowanych stron było jednak silne, a programy współpracy nie tylko przetrwały, ale zostały także przedłużone na kolejny okres (2014–2020). Dzisiaj jesteśmy o krok od rozpoczęcia trzeciej fazy – już rozpoczęły się przygotowania do okresu programowania 2021–2027. Mimo że wprowadzone zostaną nowe zasady, wszyscy są gotowi do dalszej pracy.

„Kiedy zaczynaliśmy, nie mogliśmy przypuszczać, że partnerstwo będzie oparte na tak równych zasadach, a projektami będą kierować beneficjenci z kraju partnerskiego”, kontynuuje Bolaños. „Nie dlatego, że nie posiadali odpowiednich zdolności, ale po prostu dlatego, że europejskie przepisy dotyczące zarządzania funduszami publicznymi są dość skomplikowane i trzeba je dobrze poznać. Na szczęście poczyniliśmy znaczne postępy w tej dziedzinie”.

Nowe sposoby współpracy

Ale jak duże są te projekty? Środki przeznaczane na ich realizację wahają się od 50 000 do 3 mln EUR. Są to często inicjatywy pilotażowe, które umożliwiają wdrażanie nowego modelu współpracy w wielu sektorach, od ochrony środowiska i transferu technologii na rzecz MŚP, przez ochronę dziedzictwa kulturowego, po rozwój infrastruktury, wspieranie otwartych rynków i promowanie zrównoważonej turystyki.

„Bardzo cieszymy się, że od początku przyszłego roku programy współpracy transgranicznej realizowane w ramach ENI trafią do DG REGIO. Nie możemy doczekać się współpracy z krajami objętymi polityką sąsiedztwa w celu wzmocnienia samoodporności i przygotowania nowej generacji programów. Chcemy wykorzystać proponowane uproszczenia dla okresu po roku 2020 i rozwijać silniejsze powiązania pomiędzy programami Interreg”, mówi Jean-Pierre Halkin, kierownik działu ds. makroregionów, współpracy transnarodowej/międzyregionalnej, IPA i rozszerzenia w DG REGIO. „Jednocześnie w 2020 roku będziemy świętować 30-lecie programu Interreg jako »połączona rodzina«. Rok 2020 z pewnością będzie »rokiem współpracy«”.

Podczas wdrażania poprzedniej generacji programów realizowanych w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI) zebrano niezbędną wiedzę i opracowano przydatne narzędzia. Obecne programy współpracy transgranicznej w ramach ENI są kontynuacją poprzednich wysiłków, wnosząc istotny wkład w dalsze wzmacnianie relacji, łamanie stereotypów i eliminowanie uprzedzeń historycznych – ponieważ sąsiadzi są ważni! Ponieważ współpraca jest ważna! ➤

Programy ENI dotyczące współpracy transgranicznej

Węgry–Słowacja–Rumunia–Ukraina
www.huskroua-cbc.eu

Rumunia–Ukraina
www.ro-ua.net

Rumunia–Republika Mołdawii
www.ro-md.net

Basen Morza Czarnego
www.blacksea-cbc.net

Włochy–Tunezja
www.italietunisie.eu

Basen Morza Śródziemnego
www.enicbcmed.eu

Zakontraktowane projekty

Program Kolarctic
www.kolarctic.info

Karelia
www.kareliacbc.fi

Finlandia Południowo-Wschodnia – Rosja
www.sefrcbc.fi

Estonia–Rosja
www.estoniarussia.eu

Łotwa – Rosja
www.latruscbc.eu

Łotwa–Litwa–Białoruś
www.eni-cbc.eu/llb

Litwa–Rosja
www.eni-cbc.eu/lr

Polska–Rosja
www.plru.eu

Polska–Białoruś–Ukraina
www.pbu2020.eu

Finansowane przez Unię Europejską

Interreg 30 years together

Technical support to the implementation and management of ENI in a cross-border and transnational context by the European Union for the period 2014-2020

particip

TESIM
www.tesim-enicbc.eu

Styczeń 2020 r.

Poczuj historię

Czy chciałbyś „poczuć” sztukę, historię i przyrodę dzięki połączeniu nowoczesnych technologii i tradycyjnych metod rekonstrukcji historycznej? Jeśli tak, przygotuj się na niespodziankę w nowej sali fortepianowej na zamku w łotewskim mieście Alūksne, zanurz się w historię, spacerując po parku pałacowym w Pawłowsku w Rosji, lub wyrusz na nocną przygodę z nietoperzami w pałacu w łotewskim Litene.

To wszystko atrakcje nowej „Trasy zmysłów” opracowanej przez partnerów z Łotwy i Rosji podczas realizacji projektu „630 wiorst pełnych uczuć” finansowanego ze środków programu współpracy transgranicznej w ramach ENI. Celem projektu jest opracowanie indywidualnie dostosowanych tras turystycznych umożliwiających odkrywanie wspaniałych krajobrazów, pałaców i zamków na obszarze transgranicznym pomiędzy Łotwą a Rosją. Wśród atrakcji turystycznych znajdują się: muzeum-skansen w Izborsku, pałac w Krasławiu i Lūznawie, park pałacowy w Preiļi oraz pałace w Arbielle, Varaklani i Litene. Nowa trasa turystyczna przebiega od Krasławia do Alūksne na Łotwie, a następnie prowadzi do Pawłowska i Sankt Petersburga w Rosji.

Dzięki udanej współpracy w poprzednim okresie programowania partnerzy będą nadal wspólnie promować nową trasę. Będą także koncentrować się na doskonaleniu umiejętności zawodowych pracowników sektora turystycznego poprzez organizowanie warsztatów, wystaw, konferencji i festiwali.

Dofinansowanie programu kwotą 720 000 EUR pozwoli zwiększyć potencjał historyczny i kulturalny regionu transgranicznego, przyczyniając się do rozwoju społeczno-gospodarczego łotewskich regionów Liwonii i Łatgalii, a także obwodu pskowskiego i miasta Sankt Petersburg w Rosji.

INNOWACJE I ROZWÓJ GOSPODARCZY BASEN MORZA ŚRÓDZIEMNEGO

Przetwarzanie produktów ubocznych z produkcji wina w kosmetyki

Co można zrobić z odpadami z winogron? Zespół finansowanego przez UE projektu zamierza przetwarzać je w surowce lub wykorzystywać je jako składniki kosmetyków lub produktów zdrowotnych.

W rejonie Morza Śródziemnego tradycyjne uprawy winogron mają ogromny potencjał innowacyjny, który nie został jeszcze w pełni wykorzystany. Dzieje się tak dlatego, że osoby pracujące w sektorze uprawy winogron koncentrują się na poprawie jakości winogron i wina, a nie na tym, jak najlepiej wykorzystywać odpady z winogron. Jednak dzięki potwierdzeniu korzystnych właściwości produktów ubocznych z produkcji wina zespół projektu „BESTMEDGRAPE” rozpoczął badania nad opracowaniem nowych produktów o działaniu przeciwutleniającym, przeciwzapalnym i zapobiegającym chorobom neurodegeneracyjnym. Projekt realizowany jest przez partnerów z Włoch, Tunezji, Francji, Libanu i Jordanii jako część programu współpracy terytorialnej dla basenu Morza Śródziemnego w ramach ENI. Zarządza nim włoski Region Autonomiczny Sardynii.

Celem projektu jest badanie produktów ubocznych z produkcji wina jako źródła związków bioaktywnych, które można przetwarzać w innowacyjne komercyjne produkty farmaceutyczne. Zatem realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia potencjału nie tylko śródziemnomorskich upraw, takich jak winogrona, ale także łańcucha wartości sektora produkcji win dzięki opracowaniu produktów opartych na nanotechnologii. Efektem będzie pobudzenie lokalnej gospodarki i zwiększenie możliwości zatrudnienia przy jednoczesnym ograniczeniu zanieczyszczenia środowiska spowodowanego wytwarzaniem odpadów wielkogabarytowych podczas produkcji wina. ➤

<http://www.enicbmed.eu/projects/bestmedgrape>

Czyste rzeki dla czystego Morza Czarnego

Czy zastosowanie zasady 3R (*reduce* – ograniczaj, *reuse* – ponownie wykorzystuj, *recycle* – poddawaj recyklingowi) do odpadów stałych może uratować Morze Czarne? Jest to najbardziej zanieczyszczone morze w Europie pod względem ilości zaśmiecających je odpadów. Prawie wszystkie śmieci to torby plastikowe i butelki, które trafiają do morza rzekami Rioni w Gruzji i Prut w Republice Mołdawii – są to dwa główne źródła zanieczyszczeń Morza Czarnego pochodzących z obszarów śródlądowych. Gdy poziom wody się podnosi, rzeki zbierają śmieci rozrzucone wokół swoich brzegów (często używanych jako nielegalne składowiska odpadów) i unoszą je do morza.

Zatem ważnym krokiem do ograniczenia zanieczyszczeń jest usuwanie plastikowych śmieci z brzegów rzek i ich recykling. Żeby poradzić sobie z tym problemem, Gruzja, Mołdawia i Rumunia połączyły siły, wspólnie realizując projekt „Rzeki bez odpadów dla czystego Morza Czarnego”, którego celem jest wprowadzenie dobrych praktyk gospodarowania odpadami

w społecznościach zamieszkujących obszary wzdłuż rzek basenu Morza Czarnego. Dzięki programowi współpracy transgranicznej dla basenu Morza Czarnego na lata 2014–2020 realizowanego w ramach ENI kwota około 1 mln EUR zostanie przeznaczona na uruchomienie kompostowni odpadów komunalnych w Kutaisi (Gruzja), rozpoczęcie zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego w Ungheni (Mołdawia) oraz prowadzenie segregacji odpadów z tworzyw sztucznych w miejscu ich wytworzenia w Poti (Gruzja).

Wykorzystując wyniki poprzedniego, podobnego projektu, nowy projekt ukierunkowany jest także na podnoszenie świadomości na temat nowoczesnego podejścia do gospodarowania odpadami w społecznościach lokalnych, w tym na organizowanie programów edukacyjnych, akcji wspólnego sprzątnięcia i sesji szkoleniowych.

<https://wmp.ge/wmp2/>

INFRASTRUKTURA TRANSGRANICZNA FINLANDIA POŁUDNIOWO-WSCHODNIA I ROSJA

Lepsze połączenia morskie dla ruchu pasażerskiego i towarowego

Mimo że HaminaKotka, największy port towarowy w Finlandii, jest kluczowym punktem na mapie transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) na Morzu Bałtyckim, nie posiada infrastruktury umożliwiającej obsługę wzmożonego ruchu pasażerskiego. Na drugim brzegu – w odległości zaledwie 250 km – znajduje się port Sankt Petersburg w Rosji, który ma odwrotny problem: brak wyspecjalizowanych obiektów do obsługi dużych ilości pojazdów towarowych i przewożonych ładunków. Pomimo niewielkiej odległości nie ma regularnego międzynarodowego połączenia promowego między tymi portami. Jest to zatem przeszkoda dla skutecznego przepływu osób i towarów, co negatywnie wpływa na gospodarkę krajów po obu stronach granicy.

W obecnym okresie programowania 2014–2020 Unia Europejska – wraz z Rosją i Finlandią – przeznaczyła ponad 4,5 mln EUR na realizację programu współpracy transgranicznej dla Finlandii Południowo-Wschodniej i Rosji w ramach ENI, zakładającego wdrożenie dwóch dużych projektów infrastrukturalnych („KOTKA PAX” i „Multipass Port”). Ich celem jest

modernizacja przejść granicznych w portach morskich oraz zwiększenie przepływu towarów i pasażerów pomiędzy Rosją a Finlandią.

Realizacja projektów zakłada współpracę partnerów z obu stron Morza Bałtyckiego i obejmuje budowę nowego terminala i punktu odprawy granicznej umożliwiającego bezpieczne i szybkie prowadzenie operacji celnych i kontroli granicznej po stronie fińskiej, a także instalację nowych urządzeń i wyposażenia do kontroli towarów po stronie rosyjskiej. Przyczyni się to do zwiększenia przepustowości obu portów morskich i wzrostu zainteresowania ich usługami wśród przedsiębiorstw zajmujących się transportem towarów. Inne korzyści to ożywienie ruchu turystycznego oraz usprawnienie operacji logistycznych i wzmocnienie mobilności w basenie Morza Bałtyckiego. ■

<https://www.haminakotka.com>

<https://portspb.ru/en>

FI Campus 2019: patrząc w przyszłość na rok 2021 i kolejne lata

W dniach 4–5 grudnia 2019 r. w Brukseli (Belgia) odbyła się doroczna główna konferencja platformy doradczej *fi-compass* – FI Campus 2019.

Platforma doradcza *fi-compass* to baza usług doradczych w zakresie instrumentów finansowych wspieranych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (funduszy ESI), stworzona przez Komisję Europejską we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. FI Campus 2019 to trzecia doroczna konferencja organizowana w ramach platformy, która w tym roku przyciągnęła ponad 400 praktyków z instytucji zarządzających funduszami ESI, instytucji pośrednictwa finansowego i innych zainteresowanych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie instrumentów finansowych funduszy ESI.

Instrumenty finansowe funduszy ESI obejmują np. pożyczki, gwarancje, kapitałowe i quasi-kapitałowe instrumenty inwestycyjne. Zgodnie z wnioskiem dotyczącym nowego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (RWP) pozostaną one ważnym mechanizmem realizacji środków z funduszy ESI w okresie programowania 2021–2027. Uczestnicy tegorocznej konferencji, której przyświecało hasło „Patrząc w przyszłość na rok 2021 i kolejne lata”, mogli wziąć udział w różnorodnych wydarzeniach, takich jak:

- › szczegółowe i interaktywne sesje informacyjne na temat nowego RWP oraz Programu InvestEU;
- › warsztaty na temat kwestii horyzontalnych związanych z instrumentami finansowymi funduszy ESI, takich jak pomoc państwa, audyty i kontrole;

- › sesje analizujące studia przypadków dotyczące instrumentów finansowych wdrażanych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Funduszu Spójności w różnych sektorach, takich jak rozwój obszarów miejskich, konkurencyjność MŚP oraz badania, rozwój i innowacje (BRI);
- › równoległe sesje na temat instrumentów finansowych oferowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR).

WIĘCEJ INFORMACJI

Aby uzyskać więcej informacji na temat prezentacji Komisji Europejskiej podczas konferencji FI Campus 2019, prosimy o kontakt na adres:

REGIO-B3-FINANCIAL-INSTRUMENTS@ec.europa.eu

Prezentacje z konferencji dostępne są na stronie internetowej wydarzenia FI Campus 2019:

<https://bit.ly/2Na2V8E>

FI CAMPUS 2019: PROMOWANIE POZYTYWNEGO WPŁYWU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH FUNDUSZY ESI

W ramach kampanii **fi-compass Showcase 2019** prezentowane są przykłady udanego wykorzystania instrumentów finansowych funduszy ESI i projektów zrealizowanych z ich pomocą w całej UE. Głównym celem kampanii, która rozpoczęła się w lecie 2019 roku, jest promowanie pozytywnego wpływu instrumentów finansowych funduszy ESI. Na konferencji FI Campus 2019 zaprezentowano dziesięć najciekawszych projektów. Podczas wydarzenia uczestnicy mogli głosować na swoje ulubione projekty i tym samym wybrać zdobywców nagrody *fi-compass Showcase Award 2019*.

Uczestnicy konferencji FI Campus 2019 zwiedzają wystawę fi-compass Showcase 2019

Trzy zwycięskie projekty na FI Campus 2019

Słowackie przedsiębiorstwa korzystają z instrumentów kapitałowych

Na Słowacji cztery pionierskie przedsiębiorstwa skorzystały z inwestycji kapitałowych, współfinansowanych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, aby poszerzyć ofertę swoich usług i opracować nowe produkty.

- Boataround to internetowa wypożyczalnia łodzi i jachtów. Dzięki dofinansowaniu, które przeznaczono na szkolenia, marketing i rozwój produktów, firma zatrudnia obecnie ponad 30 osób i zapewnia całodobową obsługę klienta.
 - Firma GA Drilling opracowała nową technologię plazmową, która ułatwia i przyspiesza prace wiertnicze oraz obniża ich koszty.
 - KOOR to przedsiębiorstwo usług energetycznych, które zwiększa efektywność energetyczną budynków przy użyciu metod przyjaznych dla środowiska.
 - Firma GreenWay obsługuje ponad 250 stacji ładowania pojazdów elektrycznych na Słowacji i w Polsce. W planach ma zainstalowanie 800 stacji przy wykorzystaniu inwestycji kapitałowych i pożyczki z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI).
- <https://bit.ly/2uxenF2>

Nowe centrum sportu i rozrywki w bułgarskiej stolicy

W Bułgarii, dzięki realizacji trzech powiązanych projektów rozwoju obszarów miejskich, udało się zrewitalizować 10 hektarów gruntów w stolicy kraju, Sofii. Mieszkańcy i turyści tłumnie odwiedzają nowe centrum sportu i rozrywki, które jest doskonałym przykładem zastosowania zintegrowanego podejścia opartego na funduszach rozwoju miejskiego.

Kompleks sportowy i otaczający go park powstały dzięki pożyczkom z instrumentu JESSICA (wspólne europejskie wsparcie na rzecz trwałych inwestycji w obszarach miejskich). W ramach projektów wybudowano boiska do koszykówki, piłki nożnej i siatkówki. Instrumenty finansowe funduszy ESI sfinansowały również rozbudowę parku, w tym budowę pięciu odkrytych basenów i jednego basenu krytego, które wykorzystują naturalne, podgrzewane wody mineralne i są dostępne dla osób niepełnosprawnych.

- <https://bit.ly/37Mgpzo>

Odrestaurowana rzeźnia pobudza rewitalizację dzielnicy Szczecina

W Polsce XIX-wieczną rzeźnię przekształcono w „Starą Rzeźnię” – centrum biznesu i kultury w Szczecinie. Podczas realizacji projektu odrestaurowano oryginalną fasadę budynku, a pożyczkę EBI wykorzystano do remontu jego wnętrza. Renowacja budynku przyczyniła się do rewitalizacji okolicznych terenów.

Stara Rzeźnia położona jest na terenach przemysłowych, które od wielu lat popadały w ruinę. Obecnie w budynku znajduje się restauracja i księgarnia, swoją siedzibą mają też w nim różne przedsiębiorstwa, w tym międzynarodowa firma logistyczna. Nowoczesne zaplecze kulturalne Starej Rzeźni obejmuje miejsce zabaw dla dzieci, galerię i w pełni wyposażone sale konferencyjne na wynajem.

- <https://bit.ly/2FwuFQy>

Jonathan Denness, kierownik działu ds. instrumentów finansowych i stosunków z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Komisja Europejska

Jakie są Pana wrażenia z konferencji FI Campus 2019?

Duża liczba uczestników konferencji FI Campus 2019 po raz kolejny była dowodem ogromnego zainteresowania praktyków instrumentami finansowymi funduszy ESI i ich lepszym poznaniem. Pokazało to, że konferencja FI Campus jest z pewnością jednym z najważniejszych wydarzeń w roku i że partnerstwo pomiędzy Komisją Europejską a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w zakresie prowadzenia platformy *fi-compass* jest bardzo silne. Platforma *fi-compass* pomaga instytucjom zarządzającym i krajowym bankom rozwojowym we wdrażaniu instrumentów finansowych funduszy ESI.

W których wydarzeniach organizowanych podczas konferencji najbardziej chciał Pan uczestniczyć?

Podczas tegorocznej konferencji FI Campus skupiliśmy się w szczególności na wyjaśnieniu proponowanych nowych ram regulacyjnych na okres programowania 2021–2027 oraz przedstawieniu nowych możliwości w zakresie wdrażania instrumentów finansowych funduszy ESI. Tematy te były poruszane podczas szczegółowych prezentacji wielu praktyków, dotyczących proponowanego nowego RWP i Programu InvestEU. Eksperti Komisji Europejskiej wyjaśnili również kluczowe kwestie horyzontalne związane z instrumentami finansowymi funduszy ESI, takimi jak pomoc państwa, audyty i kontrole. Ponadto ważnym elementem tegorocznego wydarzenia była także kampania *fi-compass* Showcase 2019 prezentująca przykłady udanych projektów zrealizowanych dzięki instrumentom finansowym funduszy ESI.

Tematem tegorocznej konferencji FI Campus było patrzenie w przyszłość na rok 2021 i kolejne lata – jak widzi Pan przyszłość instrumentów finansowych funduszy ESI?

Uważam, że czeka je świetlana przyszłość. W nowym wniosku dotyczącym ram regulacyjnych znacznie uprościliśmy przepisy i zapewniliśmy więcej możliwości kreatywnego wykorzystywania instrumentów finansowych funduszy ESI. Weźmy na przykład uproszczone zasady dotyczące łączenia dotacji i instrumentów finansowych: teraz możliwe będzie także ich łączenie w ramach jednej operacji. Ponadto dodaliśmy możliwość wnoszenia określonej części środków z polityki spójności jako wkład do modułu państw członkowskich Programu InvestEU. Są to duże zmiany, pomocne w realizacji projektów. Ogólnie rzecz biorąc, bardzo optymistycznie patrzę w przyszłość i spodziewam się zwiększenia liczby instrumentów finansowych w okresie programowania 2021–2027, zarówno w ramach programów zarządzania dzielonego, jak i Programu InvestEU. ■

Portugalia stawia na bardziej innowacyjną i zrównoważoną gospodarkę

Wsparcie z UE, reformy strukturalne i dynamicznie rozwijający się przemysł turystyczny znacznie przyczyniły się do stopniowego ożywienia gospodarczego w Portugalii po kryzysie zadłużeniowym w latach 2010–2014. Unijne środki przeznaczane są na realizację kluczowych działań, takich jak pobudzanie innowacji i zrównoważonego rozwoju, w celu promowania długotrwałego dobrobytu.

Portugalia – kraj położony na Półwyspie Iberyjskim w Europie Południowo-Zachodniej z całkowitą powierzchnią 92 226 kilometrów kwadratowych i liczbą mieszkańców wynoszącą 10,3 miliona. Kraj graniczy z Hiszpanią na północy i wschodzie, a na zachodzie i południu może poszczycić się zachwycającą linią brzegową nad Oceanem Atlantyckim.

Terytorium Portugalii obejmuje także Maderę, archipelag położony u północno-zachodnich wybrzeży Afryki, oraz Azory, archipelag położony w środkowej części Oceanu Atlantyckiego.

W latach 2010–2014 Portugalia, członek UE od 1986 roku, dotkliwie odczuła skutki kryzysu zadłużeniowego. Pakiet wsparcia w wysokości 78 mld EUR z Unii Europejskiej i Międzynarodowego Funduszu Walutowego pomógł krajowi wyjść z recesji z lat 2011–2013.

Od tego czasu gospodarka Portugalii ponownie nabrała tempa, notując wzrost PKB o 3,5% w 2017 roku – najwyższy poziom od roku 2000 – a następnie wzrost o 2,4% w 2018 roku.

W 2018 roku najważniejszymi sektorami portugalskiej gospodarki były: handel hurtowy i detaliczny, transport, zakwaterowanie i usługi gastronomiczne (24,9%), a także działania związane z administracją publiczną, obronnością, zdrowiem i pracą socjalną (19,1%) oraz przemysł (18,5%).

Na przyspieszenie rozwoju gospodarczego kraju wpływa silny eksport oraz dynamicznie rozwijający się przemysł turystyczny, każdego roku od ostatnich ośmiu lat przyciągający coraz większe rzesze turystów z całego świata.

Według sprawozdania krajowego Komisji Europejskiej dla Portugalii na rok 2019 wzrost gospodarczy przyczynił się do utworzenia wielu nowych miejsc pracy, dzięki czemu bezrobocie spadło do poziomu poniżej 7% w czwartym kwartale 2018 roku, czyli do poziomu sprzed kryzysu i znacznie poniżej średniej dla strefy euro. Komisja wskazuje w sprawozdaniu, że Portugalia w dalszym ciągu koryguje zakłócenia równowagi makroekonomicznej, poprawia się też stan jej finansów publicznych.

Jednak sytuacja jest nadal daleka od idealnej. Wprawdzie Komisja zauważa, że w pierwszej połowie 2019 roku wzrost gospodarczy przekroczył oczekiwania i był napędzany „znacznymi inwestycjami”, ale prognozuje, że wzrost ten osłabnie do poziomu 2% w 2019 roku i 1,7% w 2020 i 2021 roku.

W sprawozdaniu Komisja porusza też kwestię zadłużenia sektora publicznego i prywatnego, a także zadłużenia zagranicznego, które nadal znacznie przekraczają ustalone wartości referencyjne. Ponadto Komisja prognozuje, że wzrost inwestycji publicznych i prywatnych w innowacje, efektywne gospodarowanie zasobami, szkolenia siły roboczej, infrastrukturę i nowoczesną politykę zatrudnienia pomógłby wzmocnić długoterminowy potencjał trwałego wzrostu Portugalii.

W sprawozdaniu krajowym Komisja wspomina, że niski poziom umiejętności pracowników – zwłaszcza w dziedzinie cyfrowej – jest przeszkodą dla wzrostu inwestycji i wydajności. Wskazuje także na to, że nierówności dochodowe i wskaźniki dotyczące ubóstwa wśród osób pracujących utrzymują się powyżej średniej UE. Komisja zauważa również, że niewystarczające połączenia w zakresie transportu morskiego i infrastruktury kolejowej sprawiają, że przedsiębiorstwa eksportowe mają trudności w korzystaniu z jednolitego rynku UE.

Fundusze sprzyjają innowacjom

W tym kontekście europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne (fundusze ESI) odgrywają kluczową rolę w przezwyciężaniu głównych ograniczeń strukturalnych Portugalii w zakresie wzrostu gospodarczego i wzrostu zatrudnienia.

Inwestycje realizowane są w czterech obszarach tematycznych: konkurencyjność i internacjonalizacja; kapitał ludzki; włączenie społeczne i zatrudnienie; oraz zrównoważony rozwój i efektywne wykorzystanie zasobów.

Ich celem jest zwiększanie konkurencyjności poprzez stymulowanie produkcji wymiennych towarów i usług, promowanie zatrudnienia, w szczególności wśród młodych ludzi, podnoszenie kwalifikacji i umiejętności pracowników, zmniejszanie ubóstwa, modernizację administracji publicznej i promowanie efektywności energetycznej.

W szczególności należy podkreślić wpływ funduszy ESI na promowanie innowacji, biorąc pod uwagę ich kluczową rolę w przezwyciężaniu ograniczeń w zakresie nie tylko zwiększania konkurencyjności Portugalii, ale także stymulowania jej zrównoważonego rozwoju.

W obecnym okresie programowania 2014–2020 57% wszystkich środków z Funduszu Spójności przeprogramowanych na wspieranie dostosowania krajowych polityk do europejskiego semestru – zapewniającego ramy dla koordynacji polityki

gospodarczej w całej UE – przeznaczono na konkurencyjność i zrównoważony rozwój (odpowiednio 38% i 19%).

Według danych na koniec września 2019 roku środki te wsparły realizację ponad 3 000 projektów ukierunkowanych na badania i rozwój lub transfer wiedzy oraz inwestycji, dzięki którym poziom szacowanej rocznej emisji gazów cieplarnianych w Portugalii zmniejszył się o ponad 97 000 ton ekwiwalentu dwutlenku węgla.

Nacisk na zrównoważony rozwój

Trwają przygotowania do kolejnego okresu programowania na lata 2021–2027 ukierunkowane na sprostanie pozostałym wyzwaniom stojącym przed Portugalią oraz przewidywanie tych spośród nich, które będą szczególnie ważne w ciągu następnej dekady – zmiana klimatu i transformacja energetyki, cyfryzacja, globalizacja i stabilny rozwój demograficzny w kontekście starzenia się portugalskiego społeczeństwa. Kolejnym priorytetem powinno być także wspieranie spójności wewnętrznej i udziału wszystkich terytoriów w procesie rozwoju.

W związku z tym głównym celem na okres programowania 2021–2027 będzie konwergencja Portugalii do średniej UE. Ten cel będzie realizowany w ramach mechanizmów koordynacji istniejących polityk gospodarczych na szczeblu europejskim w oparciu o Strategię dla Portugalii do roku 2030 (zwaną „Portugal 2030”) opracowywaną wokół czterech obszarów priorytetowych.

Pierwszy obszar, związany z ludźmi, jest odpowiedzią na wyzwania demograficzne i będzie się koncentrować na zwiększaniu włączenia społecznego i zmniejszaniu nierówności. Drugi poświęcony jest innowacjom i kwalifikacjom jako czynnikom wspierającym rozwój. Celem trzeciego obszaru jest promowanie konkurencyjności i spójności wewnętrznej, a czwarty obszar priorytetowy ma wspierać zrównoważony rozwój i ponowne wykorzystanie zasobów naturalnych. ➤

Wzrost konkurencyjności pobudza zrównoważony rozwój

Zespół *Panoramy* zaprosił Jaimego Andreza, przewodniczącego programu COMPETE 2020, do podzielenia się swoimi refleksjami na temat wpływu programu na obecne i przyszłe priorytety polityczne Portugalii.

Program COMPETE 2020 jest największym portugalskim programem w obecnym okresie programowania, obejmującym trzy fundusze: EFRR, EFS i FS. Jakże są Pana zdaniem najważniejsze osiągnięcia tych instrumentów wspierających konkurencyjność w zakresie struktury gospodarczej i społecznej kraju?

Tematyczny Program Operacyjny na rzecz Konkurencyjności i Internacjonalizacji (COMPETE 2020) wpisuje się w realizację celu tematycznego Strategii dla Portugalii do roku 2020 (zwanej „Portugal 2020”) dotyczącego konkurencyjności i internacjonalizacji (2014–2020), który został zatwierdzony przez Komisję Europejską w dniu 16 grudnia 2014 roku. Budżet programu COMPETE 2020 wynosi 6,2 mld EUR, z czego 4,4 mld EUR jest finansowane z EFRR, EFS i Funduszu Spójności, a pozostałe 1,8 mld EUR to współfinansowanie krajowe.

W ciągu sześciu lat realizacji programu COMPETE 2020 rozpatrzono 11 169 wniosków, a wsparcie trafiło do 6327 projektów,

z zachętami w wysokości około 2 mld EUR z kwoty kwalifikowanych inwestycji w wysokości około 8 mld EUR.

Podstawą programu COMPETE 2020 są systemy zachęt dla przedsiębiorstw, w szczególności te ukierunkowane na innowacyjne inwestycje produkcyjne firm z sektora MŚP. Program w znacznym stopniu przyczynił się także do pobudzenia działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw oraz rozwoju współpracy pomiędzy organizacjami zajmującymi się badaniami i innowacjami dla biznesu, promując transfer i ponowne wykorzystanie wiedzy.

Głównym wyzwaniem dla portugalskiej gospodarki jest wzmocnienie wzrostu gospodarczego oraz tworzenie nowych miejsc pracy – są to priorytety, których osiągnięcie zależy przede wszystkim od zwiększenia konkurencyjności i innowacyjności krajowych przedsiębiorstw.

Według raportu „Avaliação do Impacto dos Fundos Europeus Estruturais e de Investimento no Desempenho das Empresas” (Ocena wpływu europejskich funduszy

“Konkurencyjność nabiera dzisiaj nowego znaczenia, zbliżonego do zrównoważonego rozwoju.”

strukturalnych i inwestycyjnych na wyniki przedsiębiorstw), sporządzonego na potrzeby planu oceny strategii „Portugal 2020”, stosowanie systemów zachęt przyniosło bardzo dobre rezultaty w poprzednim okresie programowania. Ponadto w raporcie wskazano na ich pozytywny wkład w rozwój przedsiębiorstw dzięki wspieraniu takich obszarów jak inwestycje, podnoszenie kwalifikacji zasobów ludzkich, innowacje, internacjonalizacja i konkurencyjność przedsiębiorstw.

W raporcie podkreślono również efekty realizacji programu COMPETE 2020, takie jak: wzrost inwestycji w badania i rozwój przedsiębiorstw; duża liczba zgłoszonych projektów ukierunkowanych na rozwiązywanie obecnych wyzwań społecznych, w szczególności w zakresie działań na rzecz klimatu; oraz zwiększenie dostępności e-usług dla obywateli i przedsiębiorstw. Przewidywany jest także wpływ projektów poświęconych rozwojowi przedsiębiorstw w postaci utworzenia 41 000 miejsc pracy, 77-procentowego wzrostu wartości dodanej brutto, 55-procentowego wzrostu obrotów przedsiębiorstw oraz 72-procentowego wzrostu obrotów międzynarodowych. Liczby te wyraźnie wskazują na zwiększenie wartości produktów, eksportu i wydajności pracy.

Jakie obszary strategiczne można traktować jako przyszłe priorytety programu COMPETE 2020?

Obecne priorytety i obszary strategiczne są zgodne z priorytetami, które będą dominować w przyszłości i które, z konieczności, będą związane z transformacją cyfrową oraz szansami i wyzwaniami, jakie cyfryzacja przyniesie dla krajowej gospodarki. Wspierane projekty – obejmujące przedsiębiorstwa, instytucje rządowe na szczeblu centralnym i inne powiązane organizacje, takie jak stowarzyszenia przedsiębiorców – spełniają wymóg innowacyjności, który jest podstawą tego strategicznego podejścia.

Jak już wspominałem, wyzwania społeczne, zwłaszcza w zakresie działań na rzecz klimatu, są również priorytetem instrumentów realizacji programu COMPETE 2020.

Mimo że ochrona środowiska i dążenie do zrównoważonego rozwoju są poważnymi wyzwaniami dla ludzkości, stwarzają one również ogromną szansę dla przedsiębiorstw, co może odegrać kluczową rolę w tym obszarze. Przez wieki wydawało się, że wzrost gospodarczy zależy od wykorzystywania pozornie

niewyczerpanych zasobów naturalnych. Doprowadziło to jednak do kryzysu zasobów i wyższych cen. Jeśli nie uda nam się rozwiązać tego problemu, zwłaszcza w ramach projektów realizowanych dzięki programowi COMPETE 2020, w perspektywie średnioterminowej będziemy świadkami końca znanego nam świata i ekosystemów. Nie można do tego dopuścić: nie można dążyć do wzrostu gospodarczego i zwiększania konkurencyjności, nie dbając o zrównoważone wykorzystywanie zasobów.

Konkurencyjność nabiera dzisiaj nowego znaczenia, zbliżonego do zrównoważonego rozwoju, i obejmuje cały zestaw innych pojęć, takich jak obieg zamknięty, zrównoważoność lub rentowność, cyfryzacja, wykwalifikowana i odpowiednio wynagradzana siła robocza oraz zadowolenie społeczeństwa z towarów i usług, których ilości, ceny i jakość zależą od popytu konsumpcyjnego.

Bycie konkurencyjnym oznacza bycie zrównoważonym, a bycie zrównoważonym oznacza bycie konkurencyjnym! ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://www.compete2020.gov.pt/>

Zrównoważony rozwój i zmiana klimatu priorytetami Programu Operacyjnego POSEUR

Helena Pinheiro de Azevedo, przewodnicząca instytucji zarządzającej Programem Operacyjnym POSEUR, opowiada *Panoramie*, jak Portugalia radzi sobie z wyzwaniami związanymi ze zrównoważonym rozwojem i zmianą klimatu.

W jaki sposób działania na rzecz zrównoważonego rozwoju i klimatu wdrażane są w Programie Operacyjnym na rzecz Zrównoważonego Rozwoju i Efektywnego Wykorzystania Zasobów (POSEUR) i jakie cele zostały wyznaczone do 2023 roku?

Dzięki wsparciu z Funduszu Spójności PO POSEUR finansuje szeroki zakres interwencji w zakresie zrównoważonego rozwoju i klimatu, obejmujących bardzo istotne działania ukierunkowane na realizację następujących celów tematycznych (CT): CT 4 – wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach; CT 5 – promowanie przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie ryzykiem; oraz CT 6 – ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami.

W odniesieniu do celów, które chcielibyśmy osiągnąć do 2023 roku w ramach różnych priorytetów inwestycyjnych, należy podkreślić bardzo istotne działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu polegające na wdrażaniu różnych środ-

ków przyczyniających się do obniżenia emisji CO₂ i innych gazów cieplarnianych. Cel na 2023 rok to roczne zmniejszenie emisji o 124 000 ton ekwiwalentu CO₂. Do jego osiągnięcia przyczyni się wsparcie inwestycji ukierunkowanych na wzmocnienie zdolności produkcyjnej energii ze źródeł odnawialnych, zwiększenie efektywności energetycznej budynków centralnej administracji publicznej oraz zrównoważonej mobilności miejskiej, zmniejszanie zużycia paliw kopalnych i zwiększanie korzystania z czystego transportu publicznego przy jednoczesnym ograniczaniu korzystania z własnych środków transportu.

Należy także wspomnieć o wsparciu z Programu na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu (CCA) oraz działaniach mających na celu zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie ryzykiem związanym głównie z klimatem. Celem jest wdrożenie strategii w ramach programu CCA na terytorium całego kraju, wprowadzenie środków adaptacyjnych i zwiększanie świadomości wśród ludności. Priorytet to również realizacja odpowiednich inwestycji w ochronę wybrzeży i zapobieganie

„Dzięki wsparciu z Funduszu Spójności PO POSEUR finansuje szeroki zakres interwencji w zakresie zrównoważonego rozwoju i klimatu.”

katastrofom naturalnym, które najbardziej zagrażają terytorium kraju, w szczególności pożarom lasów i powodziom. Według przewidywań do końca realizacji programu działania ukierunkowane na ochronę ludzi i towarów obejmą 75 kilometrów linii brzegowej, przynosząc korzyści 80% ludności kraju w postaci ochrony przed pożarami lasów.

Warto również zauważyć, że PO POSEUR wspiera ochronę środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami. Obejmuje to inwestycje w różnych obszarach, których celem jest przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym poprzez zwiększanie zdolności recyklingu odpadów komunalnych (+230 000 ton rocznie), poprawę jakości i trwałości sieci wodociągowych (1,8 mln osób z dostępem do lepszego zaopatrzenia w wodę) i kanalizacyjnych (1,6 mln osób korzystających ze zmodernizowanych instalacji odprowadzania ścieków). Według założeń działania te będą się również przyczyniać do poprawy jakości środowiska i zachowania zasobów naturalnych oraz ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów, którym też zagraża zmiana klimatu.

Jakie są przyszłe priorytety dla Portugalii w tych obszarach?

Zrównoważony rozwój i klimat są głównymi obecnymi i przyszłymi priorytetami dla kraju, co potwierdza Krajowy

plan w dziedzinie energii i klimatu do roku 2030 oraz Plan działania na rzecz neutralności emisyjnej do roku 2050. W tych strategicznych dokumentach krajowych, zatwierdzonych w 2019 roku, zaproponowano zintegrowany plan działania, którego głównym celem strategicznym jest osiągnięcie neutralności emisyjnej w Portugalii do 2050 roku. Plan obejmuje między innymi środki mające na celu obniżenie emisyjności produkcji energii elektrycznej, zwiększenie efektywności energetycznej we wszystkich sektorach gospodarki, decentralizację produkcji energii, dekarbonizację sektora mieszkaniowego i publicznego oraz dekarbonizację mobilności i promowanie transportu publicznego.

Należy również podjąć pilne działania mające na celu walkę ze zmianą klimatu i łagodzenie jej skutków, na przykład budować odporność i zdolności adaptacyjne w zakresie zagrożeń i katastrof związanych z klimatem oraz włączać środki związane z walką ze zmianą klimatu do krajowych polityk, strategii i planów. Konieczne jest także poszerzenie wiedzy, podnoszenie świadomości i zwiększanie umiejętności obywateli i instytucji w zakresie: łagodzenia skutków zmiany klimatu, przystosowania się do niej, wprowadzania środków pozwalających na zmniejszenie jej wpływu oraz wdrażania systemów wczesnego ostrzegania.

W kontekście środków polityki spójności na lata 2021-2027 dla Portugalii w celu strategicznym 2 Komisja Europejska wskazała również na potrzebę zapewnienia ciągłego i większego wsparcia na działania na rzecz zrównoważonego rozwoju i klimatu. Przyczyni się to do realizacji ogólnych unijnych celów, jakimi są: bardziej ekologiczna i niskoemisyjna Europa, przejście na czystą i sprawiedliwą energię, prowadzenie inwestycji zgodnie z zielonym i niebieskim wzrostem, przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, a także przystosowanie się do zmian i zapobieganie zagrożeniom. ■

WIĘCEJ INFORMACJI:

<https://poseur.portugal2020.pt/en/>

OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW FARO-OLHÃO I PRZEPOMPOWNIA OLHÃO

W ramach projektu powstaje nowa infrastruktura sanitarna w regionie, co pomoże rozwiązać istotne problemy środowiskowe oraz poprawić jakość życia i chronić zdrowie miejscowej ludności. Fundusz Spójności pokryje 18,5 mln EUR z całkowitego kosztu inwestycji wynoszącego 21,8 mln EUR. Realizacja projektu wpisuje się w cele dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.

Celem projektu jest unowocześnienie głównego systemu kanalizacyjnego regionu Algarve poprzez stworzenie warunków koniecznych do poprawy jakości wody i stanu zasobów wodnych. Ponadto realizacja projektu przyczyni się do ochrony różnorodności biologicznej parku przyrodniczego Ria Formosa, a tym samym do pobudzenia gospodarki regionu, która w dużej mierze opiera się na turystyce. Podniesie się także jakość nie tylko plaż i wody w kąpieliskach, ale także produktów regionalnych, takich jak owoce morza z laguny Ria Formosa.

Prace obejmują budowę instalacji i urządzeń oczyszczalni ścieków komunalnych wykorzystującej najnowocześniejsze biologiczne metody oczyszczania ścieków. Budowa już się zakończyła, a projekt znajduje się obecnie w fazie testowania i rozruchu.

ROZBUDOWA ELEKTROWNI WODNEJ W CALHECIE

Sieć elektroenergetyczna wyspy Madera jest odizolowana i słabo rozbudowana, a część energii odnawialnej produkowanej w godzinach mniejszego zapotrzebowania, zwłaszcza w nocy, nie może być eksportowana ani magazynowana, więc się marnuje.

Celem projektu rozbudowy elektrowni wodnej w mieście Calheta jest nie tylko zwiększenie produkcji energii wodnej w nowej elektrowni, ale także stworzenie infrastruktury do magazynowania energii elektrycznej. System obejmuje produkcję energii elektrycznej oraz gromadzenie, magazynowanie i pompowanie wody. Pozwoli to zwiększyć zdolności elektrowni do tworzenia rezerw i wykorzystywania energii

z odnawialnych źródeł o nieprzewidywalnej charakterystyce produkcji (takich jak energia wiatrowa czy słoneczna). To z kolei przyczyni się do zmniejszenia produkcji energii z paliw kopalnych, zwiększenia stabilności systemu energetycznego i zwiększenia niezawodności dostaw energii elektrycznej na wyspie.

Zwiększając zdolności produkcyjne regionu w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, realizacja projektu doprowadzi również do zmniejszenia zależności Madery od paliw kopalnych, a w konsekwencji do zmniejszenia emisji CO₂ do 2020 roku, zgodnie z celami krajowymi i unijnymi.

Rozbudowa elektrowni wodnej w Calhecie to duży projekt realizowany dzięki środkom Funduszu Spójności w wysokości 45 mln EUR. Prace są obecnie na zaawansowanym etapie – otwarcie elektrowni przewidziane jest na początek 2020 roku.

POGŁĘBIENIE RZEKI MONDEGO W OKOLICY MOSTU-JAZU COIMBRA WRAZ ZE STABILIZACJĄ PRAWEGO BRZEGU RZEKI MONDEGO POMIĘDZY MOSTEM ŚW. KLARY I MOSTEM-JAZEM COIMBRA

Zmiana klimatu spowodowała znaczne zmiany w rocznym cyklu opadów deszczu w Portugalii, przyniosła też okresy suszy i silnych opadów oraz ekstremalne opady atmosferyczne.

Miasto Coimbra regularnie walczy z wylewami rzeki Mondego. Szczególnie dotkliwe były powodzie ze stycznia i lutego 2016 roku. W tym okresie stan wody w rzece osiągnął niespotykany wcześniej poziom, zagrażając bezpieczeństwu obywateli i narażając na szkody własność publiczną i prywatną, w szczególności dziedzictwo historyczne miasta.

Zgodnie z dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim oraz w kontekście 22 krytycznych obszarów powodziowych wyznaczonych w ramach Europejskiego Systemu Informacji Wodnej przygotowano plany zarządzania ryzykiem powodziowym, w których określono działania strukturalne, jakie należy wdrożyć w celu walki z powodzią.

W ramach tych działań dla rzeki Mondego wskazano konieczność pogłębienia dna w okolicy mostu-jazu Coimbra. Projekt ukierunkowany na realizację tego celu otrzymał dofinansowanie z Funduszu Spójności w wysokości 10,1 mln EUR, przy szacowanej całkowitej wartości projektu wynoszącej 12 mln EUR.

Projekt przyczyni się do poprawy warunków hydrodynamicznych spływu wody oraz stworzenia większego słupa wody w rzece Mondego. Będzie to miało znaczny wpływ na zapobieganie powodziom lub łagodzenie ich skutków w mieście Coimbra i w jego sąsiedztwie. Prace powinny zakończyć się do końca 2020 roku.

GREEN URBAN LIVING

Zespół projektu Green Urban Living, realizowanego dzięki wsparciu w ramach programu COMPETE 2020, opracował nowe zielone dachy i systemy fasadowe produkowane na bazie aglomeratu korka ekspandowanego. Celem projektu było promowanie zrównoważonego rozwoju, zachowanie zasobów, zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz złagodzenie niektórych skutków zmiany klimatu na obszarach miejskich.

Projekt otrzymał dofinansowanie w ramach systemu zachęt na rzecz badań i rozwoju technologicznego w wysokości około 412 000 EUR, z czego około 260 000 EUR to środki z EFRR. Lider projektu Carlos Oliveira e Silva podkreślił, że wkład z programu COMPETE 2020 miał zasadnicze znaczenie dla realizacji prac, zapewniając niezbędne środki na badania, testy laboratoryjne, sprzęt i prototypy do przeprowadzenia testów w rzeczywistych warunkach. Dzięki temu projekt zakończył się sukcesem.

NANOCLEANLEATHER

Celem projektu NanoCleanLeather było stworzenie skóry odpornej na zabrudzenia (utrudniającej osadzanie się brudu oraz umożliwiającej łatwe czyszczenie) oraz samoczyszczącej (dzięki fotokatalitycznej degradacji zanieczyszczeń na powierzchni skóry) dla sektora motoryzacyjnego (w szczególności na pokrowce siedzeń, kierownice, tablice rozdzielcze i drzwi) z wykorzystaniem nanostrukturalnych materiałów.

Projekt powstał w odpowiedzi na zapotrzebowanie przemysłu garbarskiego na skóry, które można łatwiej czyścić, które są bardziej wytrzymałe i trwałe oraz które zachowują naturalny wygląd. Na prośbę swojego sponsora, firmy Couro Azul („niebieska skóra”), zespół projektu skierował także swoje produkty do branży kolejowej i lotniczej, gdzie takie właściwości mają jeszcze większe znaczenie ze względu na większą częstotliwość i krótszy czas czyszczenia niż w przemyśle motoryzacyjnym.

Projekt NanoCleanLeather został zrealizowany dzięki dofinansowaniu z programu COMPETE 2020 w ramach systemu zachęt na rzecz badań i rozwoju technologicznego w obszarze wspólnym. Kwota wsparcia z EFRR wyniosła 330 000 EUR, przy całkowitym koszcie projektu wynoszącym około 459 000 EUR.

<https://bit.ly/2FAC5XO>

AORP – PORTUGUESE JEWELLERY NEWBORN

Głównym celem projektu było wzmocnienie potencjału eksportowego portugalskiej branży jubilerskiej i zwiększenie jej udziału w rynku światowym.

AORP – Portugalskie Stowarzyszenie Jubilerstwa i Zegarmistrzostwa – stworzyło markę Portuguese Jewellery Newborn, aby promować nowe talenty z krajowej branży jubilerskiej. Stowarzyszenie AORP postanowiło zmodernizować tę tradycyjną branżę dzięki nowej wyjątkowej marce promocyjnej prezentującej kreatywność i prace nowych portugalskich projektantów.

Dzięki możliwościom stworzonym w ramach projektu portugalscy twórcy biżuterii – zarówno nowi, jak i renomowani artyści jubilerzy – mogli zrealizować swoje projekty oraz wdrożyć innowacyjne modele biznesowe, tym samym wyznaczając najlepszy kierunek rozwoju potencjału całej branży.

Projekt otrzymał dofinansowanie w ramach systemu wsparcia wspólnych inicjatyw w zakresie internacjonalizacji. Całkowity koszt projektu wyniósł 556 000 EUR, z czego około 473 000 EUR pochodziło ze środków EFRR.

<https://bit.ly/2QFoCzP>

R4TEXTILES

Priorytetem zespołu projektu R4Textiles – w ramach którego powstała marka tkanin zwana Tenowa – była realizacja strategii badawczej prowadzącej do przyjęcia zrównoważonej polityki na rzecz zmniejszania wpływu na środowisko.

Wpisując się w tak ważny obecnie cel podnoszenia świadomości ekologicznej, firma Riopete-Texteis SA, jedno z najstarszych portugalskich przedsiębiorstw tekstylnych, zobowiązała się do opracowania strategii badawczej i zrównoważonej polityki w celu zmniejszenia wpływu swojej działalności na środowisko. Założeniem projektu było odzyskiwanie i ponowne wykorzystywanie wyrobów włókienniczych, odpadów rolno-spożywczych i innych produktów ubocznych z pobliskich przedsiębiorstw rolno-spożywczych.

Tenowa to zastrzeżona marka firmy Riopete dla wszystkich produktów opracowanych w ramach projektu. Projekt R4Textiles został realizowany dzięki dofinansowaniu z programu COMPETE 2020 w ramach systemu zachęt na rzecz badań i rozwoju technologicznego w obszarze gospodarki o obiegu zamkniętym. Kwota dofinansowania wyniosła około 978 000 EUR, z czego 602 000 EUR przekazał EFRR.

<https://bit.ly/3020fiC>

PANORAMA
czeka na
komentarze od
czytelników!

„Waszym zdaniem” to dział *Panoramy*, w którym zainteresowane strony na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim przedstawiają swoje osiągnięcia z okresu 2014–2020 i dzielą się swoimi poglądami na temat trwających i kluczowych dyskusji na

temat polityki spójności po 2020 r. *Panorama* zaprasza czytelników do dzielenia się swoimi opiniami w tej kwestii, i to w ich własnym języku. Mogą one zostać opublikowane w kolejnych wydaniach magazynu. Aby uzyskać więcej informacji na temat wytycznych i terminów, prosimy o kontakt na adres: regio-panorama@ec.europa.eu.

Gospodarka o obiegu zamkniętym dla obszaru metropolitalnego Lizbony

W 2015 roku Unia Europejska przyjęła pakiet środków mających na celu wspieranie każdego państwa członkowskiego w przejściu na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz zwiększanie globalnej konkurencyjności, promowanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego i tworzenie nowych miejsc pracy.

Teresa Almeida
Przewodnicząca, Regionalna Komisja ds. Koordynacji i Rozwoju dla obszaru metropolitalnego Lizbony

W tym kontekście w 2018 roku Portugalia rozpoczęła realizację Planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym (PAEC), który został podzielony na kilka działań związanych z opracowaniem regionalnych programów na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym przez każdą z pięciu Regionalnych Komisji ds. Koordynacji i Rozwoju.

Strategia zaprezentowana w regionalnym programie na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym dla obszaru metropolitalnego Lizbony (AREC-RLVT), opracowana przez lokalną Regionalną Komisję ds. Koordynacji i Rozwoju, została oparta na analizie wewnętrznych, sektorowych i regionalnych procesów, która pozwoliła określić alternatywy, rozwiązania i priorytety.

Program AREC-RLVT jest narzędziem realizacji strategii ukierunkowanej na włączenie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym do prowadzenia działalności biznesowej i produkcyjnej, zarządzania miastami i ośrodkami miejskimi oraz

promowania rozwoju regionalnego. Program był punktem wyjścia dla uruchomienia działań informacyjnych i promocyjnych dostosowanych do struktury krajowego planu PAEC. Dzięki temu powstało nowe podejście do oceny terytorialnej oparte na przepływie danych, a nowa wiedza była bardzo pomocna podczas przygotowywania kolejnych wspólnotowych ram wsparcia.

Włączając zasady gospodarki o obiegu zamkniętym do regionalnych polityk, Regionalna Komisja ds. Koordynacji i Rozwoju dla obszaru metropolitalnego Lizbony dąży do odejścia od gospodarki linearnej jako sposobu na lepsze przewidywanie niektórych wyzwań strukturalnych w perspektywie lat 2020–2030. Wyzwania te obejmują na przykład zmianę klimatu, integrację technologiczną, zmiany demograficzne i brak zasobów. ■

WIĘCEJ INFORMACJI
www.ccdr-lvt.pt

Kapitałowe instrumenty finansowe pobudzają regionalny wzrost gospodarczy

Wprawdzie w Europie prowadzi się dużo wysokiej jakości badań, ale jednak z jakiegoś powodu cała ta wiedza nie przekłada się na produkty i usługi przynoszące korzyści gospodarcze i społeczne.

Pomimo tego, że w Europie mieszkają i pracują jedni z najlepszych i najbardziej innowacyjnych naukowców świata, pozostajemy w tyle za krajami takimi jak Chiny i Stany Zjednoczone, jeśli chodzi o liczbę osiągniętych sukcesy przedsiębiorstw typu start-up czy scale-up.

Przedsiębiorstwa typu start-up zazwyczaj pozyskują fundusze od „rodziny, przyjaciół i głupców”, zanim znajdą (co najmniej) jedną zamożną osobę – anioła biznesu – która zainwestuje w rozwój ich działalności. Tacy inwestorzy oferują swoje wsparcie i wiedzę (oraz pieniądze) w zamian za objęcie części akcji lub udziałów przedsiębiorstwa.

Inwestując w nowe firmy, anioły biznesu podejmują jednak wysokie ryzyko, co często przynosi im duże straty. Organy publiczne mogą zmniejszyć ryzyko finansowe dla aniołów biznesu i tym samym zwiększyć udział takiego finansowania dzięki kapitałowym instrumentom finansowym zaproponowanym przez Komisję Europejską.

Taki instrument to publiczno-prywatny fundusz współfinansowania, który wspiera przedsiębiorstwa wysokiego ryzyka na wczesnych etapach rozwoju ich

działalności. Udział środków publicznych zmniejsza ryzyko dla aniołów biznesu i przyciąga prywatnych inwestorów.

Niestety wiele instytucji zarządzających obawia się wdrażania kapitałowych instrumentów finansowych. Przecież może się zdarzyć, że po zainwestowaniu 40 czy 50 milionów euro w rozwój 20 czy 30 przedsiębiorstw siedem lub osiem z nich będzie sobie dobrze radzić, dwa lub trzy całkiem dobrze, a jedno będzie osiągać znaczne sukcesy, ale reszta sobie nie poradzi, być może nawet ogłosi upadłość. Z punktu widzenia organu publicznego oznacza to dużo pieniędzy podatników prawdopodobnie wyrzuconych w błoto. Jednak instytucje zarządzające często nie zdają sobie sprawy z tego, że wpływ tylko kilku przedsiębiorstw na całą gospodarkę regionu będzie tak duży, że w pełni uzasadnia poniesione straty.

W Zjednoczonym Królestwie zaledwie 6% przedsiębiorstw wysokiego wzrostu przyczyniło się do 50% całego wzrostu zatrudnienia w tym kraju w latach 2002–2008. I nie były to przeciętne małe przedsiębiorstwa, ale przedsiębiorstwa typu start-up wysokiego ryzyka wykorzystujące specjalistyczną wiedzę, które odniosły sukces. Podobnie, według wyników badania przeprowadzonego przez Kaufman Foundation w Stanach Zjednoczonych 1% przedsiębiorstw wysokiego wzrostu osiągniętych największe sukcesy tworzy 10% nowych bezpośrednich miejsc pracy i 40% pośrednich miejsc pracy. Nie chodzi zatem o jakieś wymyślne zasady dla start-upów, ale o tworzenie miejsc pracy i bogactwa!

Luigi Amati
Prezes grupy META oraz stowarzyszenia Business Angels Europe

Kapitałowe instrumenty finansowe są korzystne dla wszystkich. Pozwalają przedsiębiorcom zasięgnąć rady ekspertów – doświadczonych aniołów biznesu – na wczesnym etapie zakładania start-upu oraz uzyskać wsparcie finansowe. Ich wykorzystywanie przyczyni się także do tworzenia sieci aniołów biznesu i innych inwestorów zainteresowanych wspieraniem rozwijania działalności nowych przedsiębiorstw, do których będzie można się zwracać przy wdrażaniu przyszłych instrumentów finansowych i inicjatyw wymagających kapitału wysokiego ryzyka. A kiedy odkryje się kolejną firmę wartą sto milionów euro – lub, nawet lepiej, co najmniej miliard dolarów (tzw. jednorożca) – będzie to oznaczało korzyści dla lokalnych społeczności w postaci dobrobytu, nowych miejsc pracy i wzrostu gospodarczego. ■

UCHWYCONE OBIEKTYWEM

Ponownie odwiedzamy główne atrakcje Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast 2019

W 17. edycji Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast wzięła udział rekordowa liczba osób: ponad 9 000 uczestników i około 400 wybranych partnerów, w tym z 21 służb Komisji.

W ramach wydarzenia odbyło się prawie 400 warsztatów, debat, wystaw i spotkań umożliwiających nawiązywanie kontaktów, których celem było poznanie i wymiana najlepszych praktyk dotyczących współpracy regionów i miast w zakresie wzmocnienia polityki spójności.

Przygotowania do kolejnej edycji Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast już się rozpoczęły – zapraszamy wszystkich w dniach 12–15 października 2020 roku.

Do zobaczenia!

Agora Village

Agora Village – centrum wydarzenia zapewniające uczestnikom przyjazną atmosferę i zielone otoczenie, miejsce nawiązywania kontaktów, hala ze specjalnie wydzielonymi obszarami, gdzie można było brać udział w różnych warszta-

tach i przez słuchawki przysłuchiwać się prezentacjom, nie przeszkadzając innym. W sali Agora Village prezentowało się także 42 wystawców i 11 regionów chwających się swoimi regionalnymi specjałami.

“ Serdeczna atmosfera w Agora Village obrazuje znaczenie koncepcji zjednoczonej Europy. ”

“ Bardzo podobało mi się miejsce wydarzenia i możliwość nawiązywania nowych kontaktów. ”

“ Było idealnie! Dziękuję za możliwość udziału w wydarzeniu! ”

“ Wspaniale było uczestniczyć w tak niesamowitym wydarzeniu! ”

Podczas wydarzenia rekordowa liczba uczestników z 70 krajów mogła wziąć udział w wielu różnych warsztatach, debatach, wystawach i spotkaniach umożliwiających nawiązywanie kontaktów.

ETRM rozpoczęła debata polityczna wysokiego szczebla z tematem przewodnim „Regiony i miasta – podstawy przyszłości UE”

W wydarzeniach wzięło udział 100 młodych polityków posiadających mandat na szczeblu lokalnym lub regionalnym z 26 państw członkowskich

Podczas warsztatów „Urban Living Lab Playground: The Co-Creation Game” uczestnicy współtworzyli scenariusze odpowiedzi na wyzwanie związane ze zmianą klimatu

Karl-Heinz Lambertz, przewodniczący Komitetu Regionów, z Younousem Omarjee, przewodniczącym Komisji Rozwoju Regionalnego Parlamentu Europejskiego, promują Sojusz na rzecz Spójności

Celem projektu BoerenBruxselPaysans jest zapewnienie wszystkim mieszkańcom Brukseli dostępu do lokalnej i zdrowej żywności wysokiej jakości

Dialog obywatelski

Obok bardziej tradycyjnych wydarzeń w tym roku Europejski Tydzień Regionów i Miast otworzył swoje podwoje także dla obywateli, organizując warsztaty i debatę. Rezultatem była ożywiona dyskusja około 100 młodych obywateli na związane z UE tematy, takie jak „Europa bliżej obywateli”, „Przyszłość Europy oraz rola regionów i miast”, „Bardziej ekologiczna Europa” oraz „Bardziej inteligentna Europa”.

Program medialny

W 2019 roku program medialny ponownie poświęcono prezentowaniu osiągnięć polityki spójności w całej UE, licząc na pobicie zeszłorocznego rekordu informacji prasowych dotyczących wydarzenia. W 36 opublikowanych artykułach dziennikarze

szczegółowo zrelacjonowali stan negocjacji nad budżetem UE na okres po roku 2020. W ramach programu medialnego mogli także spotkać się z nowymi komisarzami.

Ceremonia wręczenia nagrody Megalizziego–Niedzielskiego dla początkujących dziennikarzy

Ceremonia wręczenia nagród REGIOSTARS

Jak co roku Komisja Europejska nagrodziła pięć projektów finansowanych z unijnych funduszy, które wyróżniły się wysokim poziomem doskonałości i nowym podejściem do rozwoju regionalnego.

W pierwszej kategorii, „wspieranie transformacji cyfrowej”, nagroda trafiła do Energy Cells GR – projektu współpracy transgranicznej realizowanego przez Niemcy, Belgię, Francję i Luksemburg, dotyczącego zrównoważonego zużycia energii oraz innowacyjnej produkcji energii odnawialnej.

Brytyjska firma CobBauge otrzymała nagrodę za „łączenie zielonej, niebieskiej i szarej infrastruktury” (kategoria 2) za stworzenie materiału budowlanego z wykorzystaniem ziemi i włókien.

Nagroda w kategorii „zwalczanie nierówności i ubóstwa” (kategoria 3) trafiła do projektu „Dobre wsparcie” z Polski – platformy internetowej umożliwiającej mieszkańcom województwa zachodniopomorskiego dostęp do lokalnych usług społecznych.

Climate Active Neighbourhoods (CAN), wspólny projekt Belgii, Francji, Niemiec, Holandii i Zjednoczonego Królestwa, otrzymał nagrodę w kategorii 4 „budowanie miast odpornych na zmianę klimatu”. Promuje on lokalne strategie zwiększania wydajności energetycznej dla gospodarstw domowych na ubogich obszarach miejskich.

W kategorii „modernizacja służby zdrowia” (kategoria 5) nagrodę otrzymało Orsi Academy – belgijskie centrum szkoleń i wiedzy specjalistycznej w dziedzinie nowych technik wykorzystywanych w małoinwazyjnych operacjach oraz chirurgii robotycznej.

Z kolei nagrodę publiczności otrzymał projekt CityWalk realizowany w ramach programu Interreg, który pomaga miastom regionu Dunaju stać się bardziej przyjaznymi dla pieszych. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

https://ec.europa.eu/regional_policy/pl/regio-stars-awards/

AKTUALNOŚCI (W SKRÓCIE)

ANGAŻOWANIE OBYWATELI W POLITYKĘ SPÓJNOŚCI NA RZECZ DOBREGO ZARZĄDZANIA

W swoich wytycznych politycznych na następną kadencję Komisji Europejskiej przewodnicząca Ursula von der Leyen podkreśliła, że chce, aby europejscy obywatele odgrywali wiodącą i aktywną rolę w budowaniu przyszłości Unii. Znaczenie większego zaangażowania obywateli zostało uznane i wzmocnione w traktacie lizbońskim w postaci europejskiej inicjatywy obywatelskiej oraz w wielu dokumentach i deklaracjach politycznych, takich jak wkład Komisji w „Deklarację z Sybina” dotyczącą „nowego programu strategicznego 2019–2024”.

Mając to na uwadze, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej organizuje konferencję poświęconą angażowaniu obywateli i społeczeństwa obywatelskiego w politykę spójności. Wydarzenie odbędzie się pod przewodnictwem politycznym oraz z udziałem komisarz ds. spójności i reform, Elisy Ferreiry. Głównym przedmiotem rozważań będzie znalezienie odpowiedzi na pytanie, jak umożliwić ściślejszą współpracę z obywatelami i społeczeństwem obywatelskim w zakresie realizacji i wdrażania polityki spójności oraz zarządzania specjalnymi funduszami UE. Dzięki bardziej aktywnemu zaangażowaniu obywateli instytucje staną się jeszcze bardziej przejrzyste i odpowiedzialne, a inwestycje będą przynosić jeszcze więcej pozytywnych rezultatów w regionach. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/citizens_good_governance

KSZTAŁTOWANIE ZRÓWNOWAŻONEJ PRZYSZŁOŚCI OBSZARÓW MIEJSKICH

Polityka spójności jest siłą napędową zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w Europie. Środki trafiające do miast to około 115 mld EUR, z czego 17 mld EUR jest wydatkowanych lokalnie w ramach zintegrowanych strategii rozwoju obszarów miejskich, którymi zarządzają bezpośrednio władze miejskie. Na okres obowiązywania następnego budżetu UE po roku 2020 Komisja Europejska proponuje wzmocnić wymiar miejski polityki spójności, przeznaczając 6 % środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego dla każdego państwa członkowskiego na zrównoważony rozwój obszarów miejskich. W swoim wniosku Komisja wprowadziła także cel polityki „Europa bliżej obywateli” oraz nową europejską inicjatywę miejską, uznając, że wymiar miejski polityki spójności opiera się na strategicznym wielopoziomym partnerstwie z władzami lokalnymi i społeczeństwem obywatelskim.

Z tego powodu wybrano 53 projekty miejskie, które zostaną zaprezentowane na zbliżającym się Forum Miast 2020 organizowanym w dniach 30–31 stycznia w Porto, w Portugalii. „Prezentacja udanych projektów miejskich” w konkretny sposób pokazuje korzyści, jakie polityka spójności przynosi europejskim obywatelom. Przedstawia przykłady osiągnięć miast oraz ukazuje kluczowe znaczenie zintegrowanego podejścia i wielopoziomowego zarządzania w procesie kształtowania polityki. Dodatkowo prezentowane praktyki miejskie stanowią wskazówkę dotyczącą projektów, które Komisja zamierza finansować w przyszłości.

Dobre praktyki pochodzą z programów finansowanych w ramach polityki spójności: URBACT, inicjatywy innowacyjnych działań miejskich oraz projektów miejskich finansowanych w ramach głównych programów. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://citiesforum2020.topi.com/>

PROGRAM MEDIALNY YOUTH4REGIONS

Poniżej prezentujemy dwa kolejne teksty zgłoszone do konkursu na blog dla młodych dziennikarzy.

Program medialny Youth4Regions wspiera nowe pokolenie dziennikarzy specjalizujących się w polityce regionalnej i zachęca młodych Europejczyków do pisania o projektach dofinansowanych ze środków unijnych.

Ávila daje przykład innym miastom

W 1912 roku poeta Antonio Machado opisywał Kastylię jako pustkowie konserwatywnych korzeni zaplątanych w lokalne zwyczaje – w ten sposób region Kastylia i León jest postrzegany do dziś. Jednak miasto Ávila, jeden z najlepszych przykładów tego kastylijskiego tradycjonalizmu, zaprzecza temu pogładowi, stając się modelem modernizacji i postępu dla innych miast europejskich.

Miasto Ávila, wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO w 1985 roku, to turystyczna enklawa położona w pierwszorzędnej lokalizacji na terytorium Hiszpanii, zaledwie godzinę od Madrytu. Wielu turystów odwiedza to kastylijskie miasto, żeby zobaczyć jego średniowieczne mury – jedne z najlepiej zachowanych w całej Europie. Jego urok zachwycał także największe gwiazdy kultury XX wieku, m.in. pisarza Ernesta Hemingwaya i filmowca Orsona Wellesa.

Dzięki realizacji projektu „Miasto inteligentnego dziedzictwa” (SHCity), która rozpoczęła się w 2016 roku w ramach programu Interreg V Sudoe finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), w mieście z powodzeniem uruchomiono platformę technologiczną ułatwiającą zarządzanie zabytkami i ich ochronę, co z kolei przyczyniło się do ożywienia branży turystycznej.

Aby zrealizować ten projekt, konieczne było zlikwidowanie znacznej przepaści cyfrowej pomiędzy wspólnotą autonomiczną Kastylii i Leónu a innymi hiszpańskimi regionami. W 2017 roku zasięg łączności szerokopasmowej na tym terytorium wzrósł o prawie 5%, z czego skorzystało 233 996 mieszkańców regionu. Dotacje na rozbudowę sieci szerokopasmowych, współfinansowane przez państwo i EFRR, wyniosły około 11 mln EUR i zostały przyznane operatorom telekomunikacyjnym na wdrażanie superszybkiego internetu w Kastylii i Leónie.

Ministerstwo Energii, Turystyki i Agendy Cyfrowej donosi, że od czasu publikacji zaproszenia do składania wniosków z 2013 roku regionowi Kastylia i León przyznano 15 mln EUR, co oznacza inwestycje w wysokości 28 mln EUR dla operatorów telekomunikacyjnych. Według danych dla poszczególnych prowincji największym beneficjentem tych dotacji w 2017 roku była prowincja Ávila, do której trafiła kwota 3 mln EUR.

Dzięki projektowi SHCity w 26 lokalizacjach zainstalowano sieć 230 czujników i urządzeń, w pomieszczeniach i na zewnątrz, w całym zabytkowym centrum miasta. Czujniki monitorują około 20 parametrów środowiskowych i strukturalnych w czasie rzeczywistym oraz analizują inne dane związane z bezpieczeństwem, zużyciem energii elektrycznej i liczbą odwiedzających.

Dane zbierane przez czujniki są agregowane z danymi pochodzącymi z innych systemów – oznacza to przepływ ponad

1 000 danych na godzinę, co ułatwia pracę zarządców. Gromadząc te dane, Rada Miasta Ávila może usprawnić działania i udoskonalić proces decyzyjny w przypadku odkrycia anomalii, która mogłaby zaszkodzić zabytkowemu centrum miasta, jaką może być na przykład znaczny wzrost lub spadek temperatury lub wilgotności.

Ponadto w ramach projektu powstała aplikacja turystyczna, która wykorzystuje informacje zbierane przez system monitorowania i dostosowuje je do potrzeb zwiększania świadomości odwiedzających i lokalnych mieszkańców na temat znaczenia właściwej ochrony dziedzictwa. Aplikacja umożliwia także użytkownikom tworzenie własnych tras zwiedzania miasta, szacowanie czasu potrzebnego na zwiedzanie, tworzenie listy interesujących miejsc znajdujących się najbliżej ich lokalizacji oraz sprawdzanie miejsc, w których czas oczekiwania na zwiedzanie jest krótszy z powodu mniejszej liczby odwiedzających w danym momencie.

Jednym z wyzwań projektu SHCity jest powielenie rezultatów w innych europejskich zabytkowych miastach. Aby to osiągnąć, opracowano projekt pilotażowy dla gmin Sintra i Cascais w Portugalii oraz gminy Riba-roja de Túria w hiszpańskiej Wspólnocie Walencji.

David niedawno skończył pierwszy rok studiów na kierunku dziennikarstwo i media na Uniwersytecie Karola III w Madrycie, w Hiszpanii. Uważa, że poważne dziennikarstwo jest jednym z najlepszych sposobów na zbudowanie społeczeństwa, które może korzystać z większych swobód. W przyszłości David chciałby zostać dziennikarzem śledczym.

Środki przekazane z EFRR w wysokości 1 194 333 EUR na realizację projektu stanowią 1,5% z ponad 79 mln EUR zainwestowanych w projekty w regionie Kastylija i León od początku 2019 roku. Kwota ta stanowi jedynie 12% z prawie 700 mln EUR, które UE planuje wydać w tym regionie. ➤

Mury hiszpańskiego miasta Ávila

Kreatywność siłą napędową integracji

Młody bloger rozmawia z mieszkańcami dystryktu Sur w hiszpańskiej Kordobie, aby dowiedzieć się więcej o miejscu, w którym mieszkają, i o pozytywnym wpływie funduszy unijnych na ich życie.

„Nie ma żadnych wątpliwości, że dzielnica zmieniła się na lepsze. Gdy ktoś wcześniej pytał o dystrykt Sur, ludzie albo się krzywili, albo rzucali sarkastycznymi uwagami. Nie czuliśmy się częścią miasta. Ale teraz ulice są piękne, o wiele więcej się dzieje, a ludzie są generalnie szczęśliwsi”, wyjaśnia Ana, mieszkanka dzielnicy.

Rodzina Any musiała przeprowadzić się z górskiej miejscowości położonej w górach Sierra de Córdoba do dzielnicy Campo de la Verdad w dystrykcie Sur (inaczej dystrykcie południowym – obszarze Kordoby obejmującym pięć dzielnic: Campo de la Verdad, Sector Sur, Miraflores, Faray Albino i Guadalquivir) ze względu na uciążliwe, kilkugodzinne dojazdy do szkoły Any. Nowa dzielnica okazała się otwarta i przyjazna, ale miała jeden główny problem: była dosyć zapomniana.

Mimo że znajduje się w bliskiej odległości od zabytkowego centrum Kordoby, jej położenie na przeciwległym brzegu rzeki Gwadalkiwir zawsze działało na jej niekorzyść. Do dzisiaj nie udało się rozwiązać wszystkich problemów związanych z marginalizacją dzielnicy mimo starań władz podejmowanych od lat 90. ubiegłego wieku. Obecne wyzwania obejmują brak usług społecznych, pogarszający się stan infrastruktury, wysoki poziom bezrobocia i niski poziom dochodów.

Jak ze smutkiem przyznaje José Luis, długoletni mieszkaniec dystryktu Sur: „Kiedyś było inaczej. Mieliśmy tu dwa kina. Dwa! Ludzie często tu przychodzili i byliśmy bardzo zintegrowani z miastem, zwłaszcza jeśli chodzi o kulturę”.

Ale w historii dystryktu Sur nastąpił punkt zwrotny, który na zawsze zmienił charakter tego obszaru. W ramach planu rozwoju miasta Kordoba na okres programowania 2007–2013 w zakresie środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) Miejski Instytut ds. Rozwoju Gospodarczego i Zatrudnienia w Kordobie (IMDEEC), podmiot zależny od Rady Miasta, opracował strategię „Urban Sur”. Na jej realizację przewidziano kwotę w wysokości ponad 12 mln EUR, z czego 10 mln EUR pochodziło z EFRR.

„Strategia »Urban Sur« jest najlepszym przykładem tego, w jaki sposób fundusze unijne mogą pozytywnie wpływać na rozwój miasta.»

Soledad Cañizares Sevilla

Ambitnym i innowacyjnym celem strategii było gospodarcze i społeczne ożywienie tego obszaru, umożliwiające jego zrównoważoną integrację z resztą miasta. Aby go osiągnąć, zaproponowano zastosowanie wcześniej nie wykorzystywanego w mieście podejścia opartego na działaniach i możliwościach związanych z kulturą i gospodarką kreatywną.

Jak powiedziała Soledad Cañizares Sevilla, członkini Departamentu ds. Projektów i Współpracy Instytucjonalnej w IMDEEC: „Strategia »Urban Sur« jest najlepszym przykładem tego, w jaki sposób fundusze unijne mogą pozytywnie wpływać na rozwój miasta [...] Strategia była bardzo innowacyjna – rozwój poprzez kulturę to projekt pilotażowy wykorzystujący formę integracji, która bez wątpienia zostanie ponownie zastosowana”.

Strategia składała się z czterech działań. Pierwsze z nich to poprawa środowiska miejskiego i efektywności technologicznej dzięki modernizacji czterech ulic, obejmującej przedłużenie pasów ruchu dla rowerów, zasadzenie ponad stu drzew oraz zainstalowanie energooszczędnego oświetlenia ulicznego.

Drugie działanie polegało na wdrożeniu programu integracji społecznej i kształcenia, w ramach którego starą szkołę doskonalenia zawodowego nauczycieli przekształcono w centrum szkoleniowe w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, sztuki i edukacji. Działanie to obejmowało także szereg planów mających na celu zwiększenie włączenia społecznego, w realizacji których uczestniczyło ponad 5 000 osób.

Trzecie działanie było ukierunkowane na zrównoważony rozwój gospodarczy dystryktu, w ramach którego w starej szkole powstanie akademii przedsiębiorczości i inkubator przedsiębiorczości. Z kolei w efekcie czwartego działania, skupiającego się na badaniach, rozwoju i innowacji, otwarto Centrum ICT Seneca, które oferuje mieszkańcom dystryktu szkolenia z nowych technologii.

Javier studiuje komunikację i stosunki międzynarodowe na Uniwersytecie Loyola w Kordobie, w Hiszpanii. Pasjonuje się

UE i mediami, a wśród jego zainteresowań znajduje się także wykorzystywanie swojej kreatywności (związanej m.in. z tworzeniem filmów wideo czy robieniem zdjęć) w mediach społecznościowych.

Wprawdzie część infrastruktury jest nadal w budowie, ale zmiany są już odczuwalne w dystrykcie Sur. Realizacja projektu „Urban Sur” przyczyniła się do ożywienia różnych dzielnic dystryktu, powiększając i usprawniając infrastrukturę i przede wszystkim poprawiając życie wszystkich mieszkańców.

„Jesteśmy naprawdę zadowoleni ze sposobu, w jaki wydatkowane są fundusze europejskie, a wszyscy mieszkańcy dzielnicy są teraz, oczywiście, o wiele bardziej świadomi ważnej roli, jaką UE odegrała w jej rozwoju. Moja babcia niedawno powiedziała nawet: »Ana, to wy, młodzi ludzie, musicie być odpowiedzialni za zachowanie spójności Unii Europejskiej, która tak wiele robi dla nas wszystkich«, a ja odpowiedziałam: »oczywiście, nie może być inaczej«, podsumowała Ana. ■

Specjalne podziękowania dla Any Jiménez Rey, Soledad Cañizares Sevilla oraz mieszkańców dystryktu Sur.

WIĘCEJ INFORMACJI

Urban Sur: <http://urbansur.cordoba.es/>

PUNKT DANYCH

Regiony europejskie wykazują różny stopień konkurencyjności

Już od 10 lat indeks konkurencyjności regionalnej (RCI) mierzy główne czynniki konkurencyjności we wszystkich regionach w całej Unii Europejskiej.

RCI składa się z 11 różnych rozdziałów przedstawiających różne aspekty konkurencyjności mające znaczenie dla zrównoważonego rozwoju, produktywności i dobrostanu. Rozdziały te są podzielone na trzy grupy: grupę podstawową zawierającą aspekty sprzyjające konkurencyjności, grupę efektywnościową zawierającą aspekty pośrednie oraz grupę innowacyjną opisującą najbardziej nowatorskie aspekty konkurencyjności.

Ten wyjątkowy indeks jest źródłem informacji o poszczególnych krajach, których nie ujmują krajowe indeksy konkurencyjności. W najnowszej edycji RCI, zaprezentowanej 7 października 2019 roku podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast, który odbył się w Brukseli, można zaobserwować schemat policentryczny ze znacznymi zróżnicowaniami, zarówno w obrębie jednego kraju, jak i jego regionów. Dziesięć lat po światowym kryzysie finansowym podział UE na kraje północno-zachodnie i południowo-wschodnie jest nadal wyraźny.

Różnice pomiędzy regionami: coraz mniejsze czy większe?

RCI zawsze wskazywał znaczne różnice pomiędzy regionami stołecznymi i obszarami metropolitalnymi a resztą kraju. Najbardziej konkurencyjnymi regionami w danym kraju są zazwyczaj regiony stołeczne, jak pokazuje poniższy wykres przedstawiający różnice w poszczególnych krajach według danych z edycji 2019 (kraje zostały pogrupowane od najlepszych do najgorszych zgodnie z ich

wynikami krajowymi). We wszystkich edycjach RCI można zaobserwować trzy ważne wyjątki: Włochy, gdzie najlepszym regionem jest Lombardia; Niemcy, gdzie Frankfurt lub Górna Bawaria zawsze wyprzedzają Berlin; oraz Holandia, gdzie na szczycie listy najbardziej konkurencyjnych regionów zawsze plasuje się Utrecht.

We Włoszech, w Hiszpanii i w Belgii poziom konkurencyjności regionalnej jest bardzo zróżnicowany, ale rozkłada się niemal równo na wszystkie regiony kraju, co na wykresie pokazuje długość paska obejmującego 50% regionów w danym kraju. Inne kraje wykazują również bardzo duże zróżnicowanie, chociaż wynika to ze znacznie lepszego wyniku regionu stołecznego w porównaniu z innymi regionami kraju. Tak jest na przykład we Francji, Portugalii i w większości krajów Europy Wschodniej i krajów nordyckich, gdzie regiony sąsiadujące z regionem stołecznym są znacznie mniej konkurencyjne.

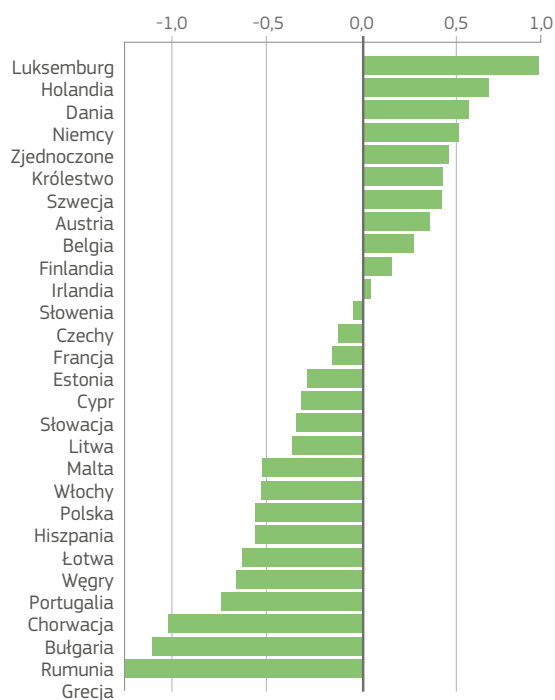
Siła regionów stołecznych pokazuje większą zdolność obszarów metropolitalnych do wykorzystywania efektu aglomeracji i przyciągania kapitału ludzkiego i przedsiębiorstw.

Pytanie brzmi: czy różnice pomiędzy regionem stołecznym a resztą kraju powiększają czy może zmniejszają się?

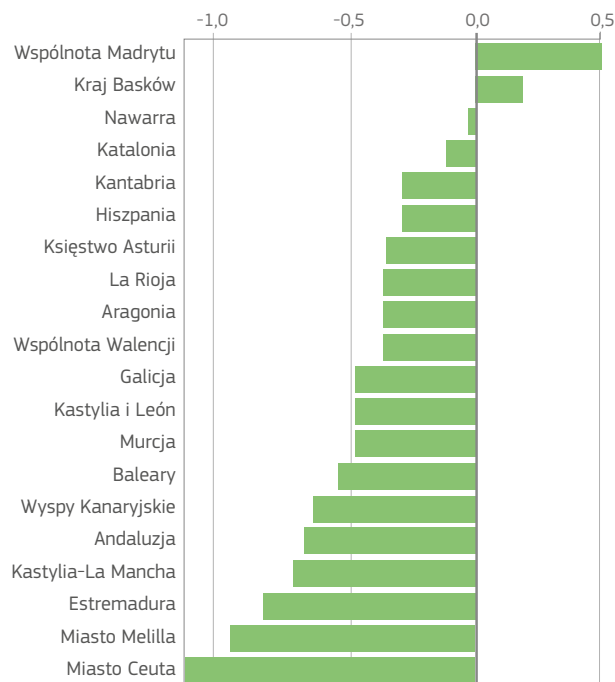
Generalnie w różnych edycjach RCI można zaobserwować takie same różnice pomiędzy danymi regionami, ale w niektórych krajach są regiony, które nadrabiają zaległości.

Monitorowanie różnic pomiędzy regionami stołecznymi, obszarami metropolitalnymi i pozostałymi regionami jest szczególnie ważne dla polityki spójności, której głównym zadaniem jest pomoc regionom w nadrobieniu zaległości i zmniejszaniu dysproporcji geograficznych. ■

Różnice RCI w państwach członkowskich UE, 2019

Różnice RCI w Hiszpanii, 2013

WIĘCEJ INFORMACJI

Kompletny zestaw informacji na temat europejskiego indeksu konkurencyjności regionalnej 2019:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness/

Podsumowanie RCI 2019:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/363v-4uq6>

Więcej informacji na temat otwartych danych funduszy ESI można znaleźć na Twitterze: @RegioEvaluation lub #ESIFOpenData.

Aby przeprowadzić analizę dla danego kraju, należy wybrać konkretny kraj w obu wykresach słupkowych na stronie internetowej podanej powyżej i porównać różnice pomiędzy

najbardziej konkurencyjnym regionem (zawsze u góry wykresu) i kolejnymi regionami. Na przykład we Francji można zaobserwować niewielkie różnice pomiędzy Alzacją i regionem Rodan-Alpy a regionem stołecznym Île-de-France. Z kolei na Węgrzech Budapeszt (Środkowe Węgry) powoli oddala się od reszty regionów kraju, które mają trudności z dotrzymaniem tempa.

Na interaktywnych wykresach można wybrać konkretny kraj i porównać wyniki RCI dla wszystkich regionów w danym kraju według danych od indeksu z 2013 roku, który odzwierciedla sytuację społeczno-gospodarczą tuż przed kryzysem gospodarczym z 2008 roku, aż po najnowszy RCI 2019.

Czy istnieją kwestie, które chcieliby Państwo omówić w przyszłych edycjach PUNKTU DANYCH Panoramy?

Czy istnieje zbiór danych, który chcieliby Państwo umieścić w otwartej platformie danych EFSI?

Jeśli tak, prosimy o kontakt na adres: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

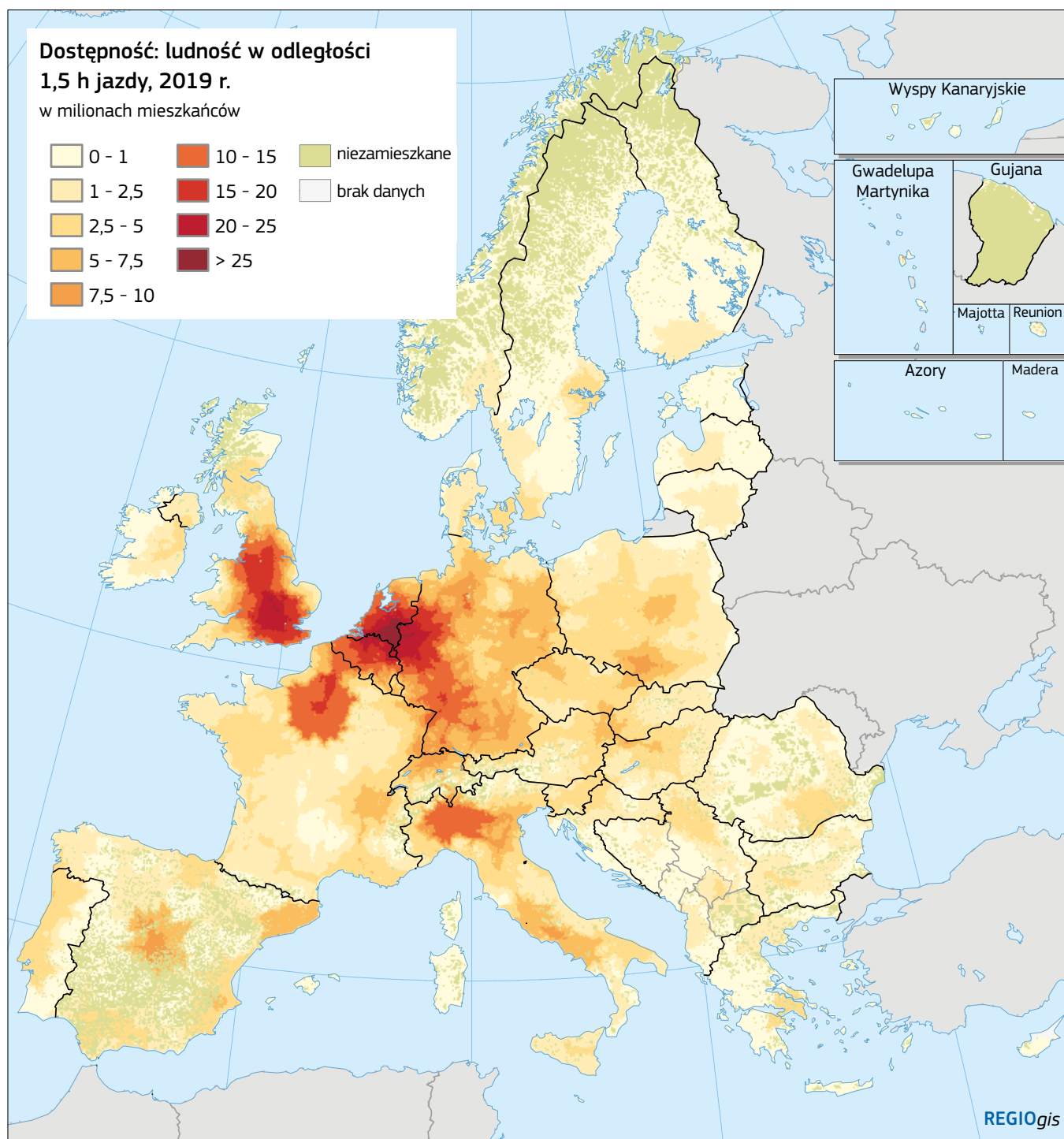
Zachęcamy do śledzenia najnowszych informacji na Twitterze #ESIFOpenData

lub do zapisania się do naszego newslettera: http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Mapy dostępności połączeń drogowych w Europie

Poniższa mapa pokazuje, do ilu osób można dotrzeć w ciągu 90 minut jazdy samochodem (nie uwzględniając zagęszczenia ruchu). Stolice, wielkie aglomeracje i duże miasta w Europie mają bardzo wysoki poziom dostępności, który jest jednak w głównej mierze wynikiem koncentracji przestrzennej ludności

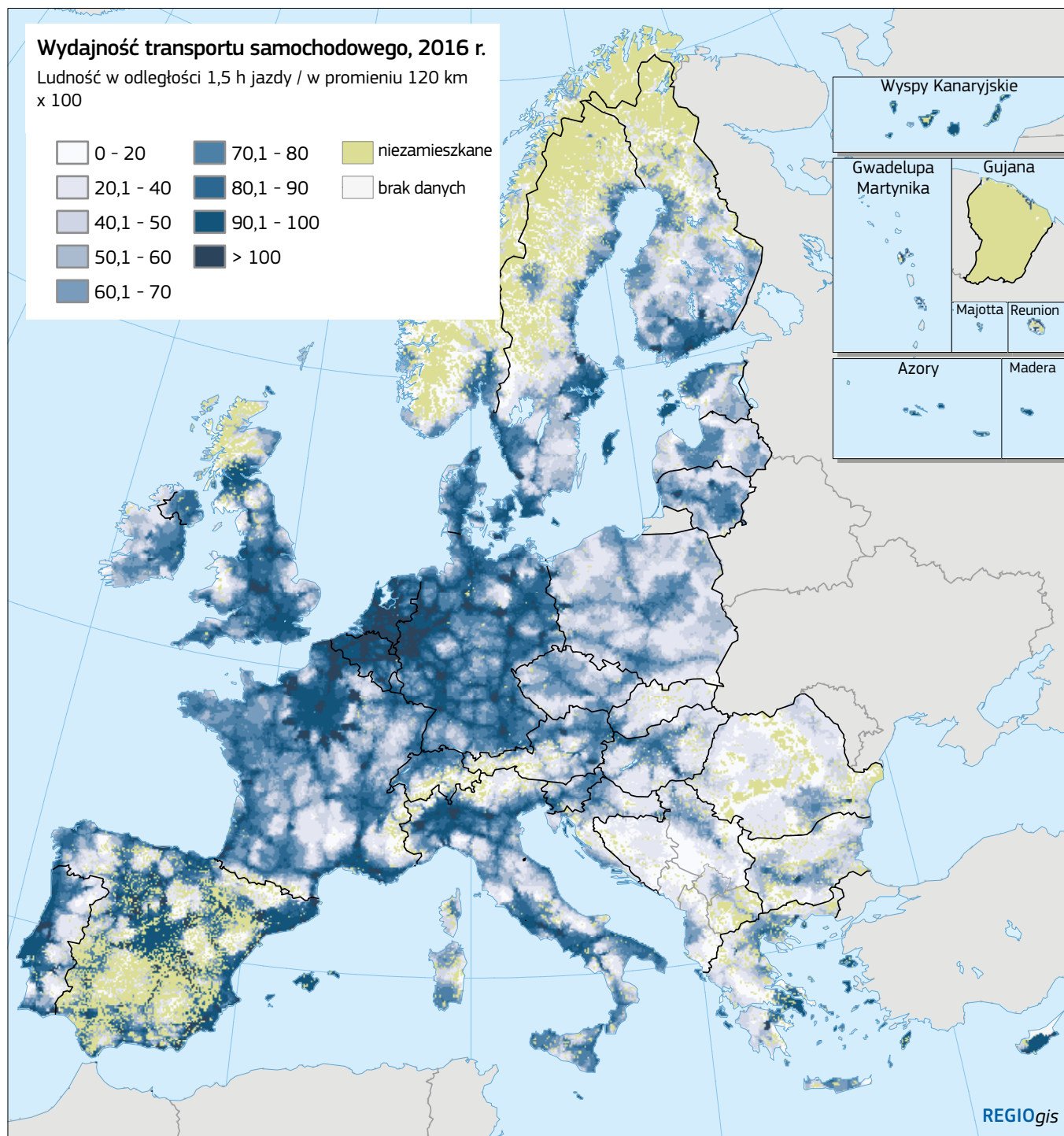
i nie zależy od jakości infrastruktury drogowej i ilości połączeń. Jeśli wiele osób mieszka blisko siebie, dana lokalizacja może mieć wysoki poziom dostępności, mimo że posiada stosunkowo słabo rozbudowaną infrastrukturę drogową.

Mapa przedstawia średnią ważoną liczbą ludności dla siatek kilometrów o boku 5x5 km dla lepszej wizualizacji. Analizę przeprowadzono dla siatek kilometrów o boku 1x1 km.
Źródła: REGIO-GIS, Eurostat, WCB, TomTom, IGN-F

Aby określić, które obszary mają dobrą infrastrukturę drogową, na poniższej mapie pokazano, skąd można łatwo dotrzeć do pobliskich skupisk ludności. 100 punktów lub więcej oznacza bardzo dobry wynik, tzn. w ciągu 90 minut jazdy samochodem można dotrzeć do co najmniej takiej samej liczby osób, jak ta, która mieszka w promieniu 120 km. Na mapie wyraźnie wyróżnia się główna sieć drogową w Europie Zachodniej. We wschodniej części

UE sieć drogową jest znacznie mniej rozbudowana, nawet wokół stolic i głównych miast. Generalnie, obszary wiejskie charakteryzują się niższym poziomem wydajności transportu drogowego pomimo znacznie większej długości sieci drogowej na jednego mieszkańca niż w przypadku miast. Rozproszenie ludności na obszarach wiejskich sprawia, że zapewnienie dostępu do dróg szybkiego ruchu jest bardzo kosztowne. ■

Mapa przedstawia średnią ważoną liczbą ludności dla siatek kilometrów o boku 5x5 km dla lepszej wizualizacji. Analizę przeprowadzono dla siatek kilometrów o boku 1x1 km.
Źródła: REGIO-GIS, Eurostat, WCB, TomTom, IGN-F

„Interreg Volunteer Youth”

Nowoczesna linia kolejowa wokół wulkanu Etna

Różne regiony nadal mierzą się z kilkoma dużymi problemami, np. z brakiem odpowiednich i innowacyjnych usług publicznych. Trzeba przyznać, że w większości przypadków państwa członkowskie UE nie są w stanie poradzić sobie z ogromnymi wyzwaniami, z jakimi mierzą się ich regiony, w szczególności dotyczącymi konwergencji – jak na Sycylii.

Zatem pytanie brzmi: co można zrobić, żeby sprostać tym nietrywialnym wyzwaniom? Odpowiedzią jest wsparcie i wzmocnienie polityki spójności. Znaczenie tej polityki podkreśla między innymi inicjatywa DG REGIO „UE w moim regionie”, w ramach której prezentowane są najbardziej symboliczne projekty zatwierdzone przez Komisję Europejską, takie jak rozbudowa linii kolejowej Circumetnea (zbudowanej w 1890 roku) wokół miasta Catania, siódmego największego miasta metropolitalnego we Włoszech.

Wspomniany projekt jest przykładem jednego z najbardziej istotnych, zrównoważonych, skutecznych i innowacyjnych projektów we Włoszech realizowanych w okresie programowania 2014–2020. W jego ramach przeznaczono maksymalną kwotę dofinansowania w wysokości 478 mln EUR na budowę ośmiu nowych stacji: San Domenico, Vittorio Emanuele, Palestro, San Leone, Verrazzano, Lilino, Santa Maria Goretti oraz Lotnisko.

Dzięki rozbudowie studenci, pracownicy i turyści będą mogli łatwiej poruszać się po mieście i szybciej dotrzeć do centrum z lotniska, które może pochwalić się wzrostem liczby pasażerów z 600 000 do 5 milionów w skali roku według danych na 2018 rok. Oznacza to również zmniejszenie emisji CO₂, ponieważ, między innymi, pasażerowie pociągów nie będą tak często korzystać z samochodów.

Nie wolno zapominać, że realizacja tego projektu ma także kluczowe znaczenie, ponieważ dotyczy inteligentnej specjalizacji, co jest ważne dla gminy Catania, która w ostatnich latach borykała się z problemami wynikającymi z braku oszczędności.

Ponadto rozbudowa linii kolejowej Circumetnea była jednym z projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) na lata 2007–2013. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Sycylii, którego wdrażanie rozpoczęło się w dniu 7 września 2007 roku, zbudowano cztery odcinki linii kolejowej: Galatea–Giovanni XIII, Giovanni XIII–Stesicoro, Borgo–Nesima oraz Nesima – Misterbianco Centro.

Realizacja projektu wpisuje się w priorytety polityki spójności, której celem jest zbliżanie do siebie europejskich obywateli poprzez zmniejszanie dystansu pomiędzy nimi. ■

Danilo Distefano jest byłym wolontariuszem we wspólnym sekretariacie programu Interreg „Południowy Bałtyk” dzięki inicjatywie „Interreg Youth Volunteer”.

PROJEKTY

PODRÓŻ W CZASIE –
SAMOCHODEM I KOLEJĄ

**ŁĄCZNA WARTOŚĆ
INWESTYCJI
11 332 552 EUR**

**WKŁAD UE
7 199 455 EUR**

Dzięki dwóm uzupełniającym się projektom w siedzibie słynnego na cały świat przedsiębiorstwa z branży motoryzacyjnej – Tatra – w czeskiej Koprzywnicy powstaje wyjątkowy kompleks muzealny.

W 2019 roku rozpoczęły się prace nad przekształceniem niewykorzystanego budynku odlewni firmy w nowoczesne muzeum, które uzupełni i powiększy obszar wystawowy dotyczący tej słynnej marki. Głównym celem projektu jest zaprezentowanie odwiedzającym wielu różnych pojazdów marki Tatra reprezentujących historię firmy oraz rozwój przemysłu motoryzacyjnego za pomocą innowacyjnych, atrakcyjnych wizualnie i interaktywnych wystaw.

Tatra – firma założona w 1850 roku, najstarsze czeskie przedsiębiorstwo z branży motoryzacyjnej i trzeci najstarszy producent samochodów na świecie – uważana jest za jeden z klejnotów czeskiego przemysłu. Goście odwiedzający Muzeum Techniki Tatra mogą podziwiać pierwszy samochód osobowy wyprodukowany w 1897 roku nazwany Präsident – pierwszy „powóz bez koni”, czyli pojazd napędzany silnikiem.

Jednak w muzeum brakowało miejsca, by pokazać całą kolekcję pojazdów, co oznaczało, że niektóre eksponaty musiały być przechowywane w magazynie.

Muzeum Samochodów Tatra

Rozwiązanie tego problemu to cel nowego projektu „Muzeum Samochodów Tatra” realizowanego przez władze kraju morawsko-śląskiego dzięki dofinansowaniu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 4 mln EUR (z całkowitej kwoty projektu wynoszącej 6,7 mln EUR). Nowy kompleks, zlokalizowany w starej odlewni i pomieszczeniu magazynowym, zostanie otwarty w 2021 roku.

Oprócz 60 unikalnych pojazdów odwiedzający będą mogli podziwiać 70 modeli samochodów retro, zwłaszcza ciężarówek, przekazanych muzeum przez właścicieli firmy Tatra Trucks, oraz specjalne eksponaty pokazujące działanie silników.

Słowacka strzała

W styczniu 2018 roku firma Tatra Trucks otrzymała także unijną dotację na projekt renowacji czeskiego narodowego dziedzictwa kulturowego – pociągu Tatra T 68, znanego również jako „slovenská strela”, czyli „słowacka strzała”. Do połowy 2018 roku pociąg był wystawiany przed Muzeum Techniki Tatra w Koprzywnicy, ale nie był zabezpieczony przed wpływem warunków atmosferycznych, więc jego stan pogarszał się.

Firma Tatra Trucks postanowiła wyremontować „słowacką strzałę” i zbudować dla niej zupełnie nową przestrzeń wystawową obok nowego Muzeum Samochodów Tatra.

Całkowity koszt projektu renowacji pociągu, obejmujący budowę powierzchni wystawowej, szacuje się na 4,6 mln EUR, z czego prawie 3,1 mln EUR pokryją fundusze unijne, a pozostałe środki przekaże firma Tatra Trucks.

Renowacja „słowackiej strzały” rozpoczęła się kilka miesięcy temu i będzie wymagać kompleksowych napraw, aby przywrócić ją do stanu używalności. Prace powinny zakończyć się w ciągu dwunastu miesięcy, po czym pociąg zostanie przetransportowany do nowej przestrzeni wystawowej. Przy dobrej pogodzie będzie prezentowany na zewnątrz, a przy specjalnych okazjach może nawet przewozić odwiedzających po publicznych liniach kolejowych w Koprzywnicy. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://www.tatramuseum.cz/index.php?r=5&idj=4>
<http://slovenska-strela.cz/en-GB>

TECHNOLOGIE CYFROWE ZWIĘKSZAJĄ POTENCJAŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ W HISZPANII

**ŁĄCZNA WARTOŚĆ
INWESTYCJI
33 471 081 EUR**

**WKŁAD UE
23 402 419 EUR**

Dzięki realizacji Programu na rzecz Zdrowia i Dobrostanu Społecznego (SBS) w Hiszpanii udało się rozszerzyć zakres usług teleinformatycznych oferowanych w ramach opieki zdrowotnej. Celem programu było zwiększenie interoperacyjności i skuteczności kluczowych e-usług dla obywateli i świadczeniodawców. Ten finansowany ze środków EFRR projekt umożliwi obywatelom lepszy dostęp do istotnych usług zdrowotnych w całym kraju – nie tylko w miejscu ich zamieszkania.

Realizacja programu SBS ułatwiła skuteczną wymianę e-recept i cyfrowej dokumentacji medycznej w ramach hiszpańskiego zdecentralizowanego systemu opieki zdrowotnej. Przeprowadzono również prace nad oceną systemów informacyjnych dla użytkowników, wykorzystywanych w świadczeniach zdrowotnych.

Wdrożenie usługi e-recepty oznacza, że wszyscy obywatele Hiszpanii mogą zrealizować receptę w każdej aptece w kraju. Jest to bardzo korzystne dla osób, które wyjeżdżają na wakacje lub podróżują i nie chcą przerywać leczenia. W ramach starego systemu recepty i leki można było otrzymać tylko w swoim regionie zamieszkania. Usługa e-recepty została wdrożona we wszystkich 13 000 zakładów podstawowej opieki zdrowotnej w Hiszpanii oraz we wszystkich 21 000 aptek w kraju.

Wprowadzenie cyfrowego systemu dokumentacji medycznej w całym kraju umożliwi wymianę danych medycznych pomiędzy wszystkimi 17 hiszpańskimi regionami (wspólnotami autonomicznymi) oraz dwoma autonomicznymi miastami (Ceuta i Melilla). Osoby zajmujące się zdrowiem publicznym i lekarze mają teraz dostęp do dokumentacji wszystkich osób, co jest bardzo przydatne w planowaniu skutecznego leczenia w dowolnym miejscu

w kraju. Co więcej, pacjenci mogą korzystać z bezpiecznego systemu weryfikacji tożsamości w celu przeglądania i pobierania swoich danych medycznych oraz sprawdzania, kto miał do nich dostęp.

W ramach projektu ulepszono również system identyfikacji użytkowników świadczeń zdrowotnych, wprowadzając niezbędne i aktualne środki bezpieczeństwa. Zmiany te pozwolą zabezpieczyć poufność danych podczas uwierzytelniania tożsamości lekarzy, farmaceutów i pacjentów.

Wszyscy obywatele Hiszpanii – 46,5 mln osób – otrzymali karty zdrowotne, z których mogą korzystać w celu uzyskania dostępu do usług cyfrowych.

Niezbędna infrastruktura

Aby wprowadzić zmiany w całym systemie opieki zdrowotnej, w ramach projektu SBS zrealizowano szereg zadań. Pracownicy zakładów opieki zdrowotnej otrzymali odpowiedni sprzęt, w tym monitory o wysokiej rozdzielczości i stacje robocze. W szpitalach zainstalowano infrastrukturę przetwarzania i przechowywania danych oraz bezprzewodowego dostępu do internetu (Wi-Fi). Ponadto opracowano oprogramowanie w celu poprawy interoperacyjności, zarządzania, digitalizacji i archiwizacji dokumentacji medycznej w hiszpańskim systemie opieki zdrowotnej.

Z kolei wdrożenie scentralizowanych systemów bezpiecznego przechowywania certyfikatów, uwierzytelniania i podpisu elektronicznego dla pracowników służby zdrowia pomogło spełnić wymagania projektu w zakresie bezpieczeństwa cyfrowego. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.red.es>

PROJEKTY

„SZTUCZNY NOS” DO MONITOROWANIA ŚWIEŻOŚCI OPAKOWANEJ ŻYWNOSCI

**ŁĄCZNA WARTOŚĆ
INWESTYCJI
2 013 200 EUR**

**WKŁAD UE
1 006 600 EUR**

W ramach transgranicznego projektu realizowanego wspólnie przez naukowców i przedsiębiorstwa spożywcze z Belgii i Francji powstaje nowe i tanie rozwiązanie do sprawdzania świeżości opakowanej żywności. Celem projektu jest ograniczenie marnowania żywności dzięki umożliwieniu producentom i konsumentom dokładniejszej analizy okresu przydatności produktu do spożycia.

Projekt TERAFOOD, finansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, powstał w celu stworzenia komercyjnego czujnika opartego na technologii terahercowej, wykorzystującego niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, które oddziałuje ze śladowymi gazami wydzielającymi się podczas psucia się żywności. Zespół projektu chciałby doprowadzić do tego, by nowy czujnik umieszczać w opakowaniach żywności, co pozwoli konsumentom sprawdzać dokładne odczyty z urządzenia i tym samym nie marnować jedzenia, które jest nadal zdatne do spożycia.

Odpady wytwarzane są w całym łańcuchu produkcji żywności – od przetwórci do konsumenta końcowego. Jednak szacuje się, że sama faza przetwarzania generuje około 50% tych odpadów, głównie w produkcji opakowanej żywności.

Wykorzystywane obecnie metody sprawdzania świeżości opakowanej żywności obejmują regularne pobieranie próbek losowych przez przedsiębiorstwa z własnych linii produkcyjnych. Aby zapewnić akceptowalne marginesy bezpieczeństwa, podczas stosowania tych metod zazwyczaj skraca się terminy przydatności produktów do spożycia, co prowadzi do powstawania niepotrzebnych odpadów podczas przetwarzania i przechowywania produktów w sklepach i domach. Dla producentów może to także oznaczać znaczne straty finansowe związane z kosztami pobierania i analizowania próbek.

Zespół projektu TERAFOOD pracuje nad dokładniejszą, nieinwazyjną analizą opartą na danych pobieranych w czasie

rzeczywistym. Czujnik opracowywany w ramach projektu, który monitoruje biomarkery generowane podczas naturalnego psucia się produktu, może być stosowany w całym procesie produkcji i dystrybucji. Każde opakowanie wyposażone w czujnik jest w pełni identyfikowalne, a wady produktu można wykrywać w dowolnym momencie cyklu życia produktu.

Wykrywanie polega na pomiarach lotnych związków organicznych znajdujących się wewnątrz opakowania. Czujnik może poszczycić się dokładnością większą niż jeden na milion, zatem jego zastosowanie może również przyczynić się do zwiększenia zaufania konsumentów do łańcucha produkcji żywności.

Testy czujnika

Jak dotąd zespół projektu opracował i wyprodukował czujnik pierwszej generacji, który obecnie przechodzi fazę testów. Ponadto opatentował metodę wykrywania, na której opiera się czujnik. Powstała także bezpieczna platforma internetowa, na której partnerzy projektu mogą przysyłać dane zebrane podczas badań.

Rozwiązanie projektu TERAFOOD zostało zaprezentowane podczas 9. Dni Thz – wydarzenia, które odbyło się na Uniwersytecie w Dunkierce we Francji w czerwcu 2017 roku. W styczniu 2019 roku, w siedzibie partnera projektu – Katedry Badań nad Fotoniką Wydziału Nauk Ścisłych i Przyrodniczych na belgijskim Uniwersytecie w Gandawie – odbyły się warsztaty tematyczne.

Kolejne warsztaty, które odbędą się w lutym 2020 roku, poprowadzi koordynator projektu, Instytut Elektroniki, Mikroelektroniki i Nanotechnologii z miasta Villeneuve d’Ascq we Francji. Pod koniec 2020 roku zaplanowano także dwa warsztaty demonstracyjne poświęcone nowemu czujnikowi, a ostatnie spotkanie w ramach projektu odbędzie się wiosną 2021 roku. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://terafood.iemn.fr/>

PROJEKTY

MNIEJSZE ZAGROŻENIE POWODZIOWE NA WĘGRZECH I W SERBII DZIĘKI RENOWACJI KANALU

**ŁĄCZNA WARTOŚĆ
INWESTYCJI
8 699 537 EUR**

**WKŁAD UE
7 394 607 EUR**

W ramach finansowanego przez UE projektu BABECA prowadzona jest renowacja sieci kanałów wodnych biegnących przez Węgry i Serbię w celu zmniejszenia ryzyka powodziowego i zwiększenia jakości wody po obu stronach granicy.

Baja-Bezdan – sieć kanałów wodnych o łącznej długości 44,8 km, w tym 32,2 km na Węgrzech, 10,6 km w Serbii i 2 km wzdłuż granicy – był kiedyś ważnym szlakiem transportu towarów z Dunaju. Obecnie jest wykorzystywany głównie do nawadniania pól lub uprawiania sportu i rekreacji, ale w ostatnich latach jego stan uległ pogorszeniu ze względu na brak prac konserwacyjnych.

Dofinansowanie z Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) w ramach programu Interreg zostanie wykorzystane na renowację kanału i jego konserwację w przyszłości, przynosząc korzyści około 110 000 osób. Nowe środki ochrony przed powodzią wzmocnią także przeciwpowodziową rolę Dunaju – rzeki, która ciągnie się wzdłuż kanału i gromadzi wody opadowe spływające ze wzgórz położonych w głąb kraju.

Naprawy przeprowadzone w trakcie realizacji projektu pozwolą zlikwidować wąskie gardła w sieci kanałów, ułatwiając podróżowanie po drogach wodnych przez Węgry i Serbię. Ten projekt współpracy transgranicznej będzie także wspierać lokalną turystykę wzdłuż kanału.

Renowacja i oczyszczanie

Na Węgrzech prace obejmują pogłębienie 5 600 metrów kanału w celu usunięcia wodorostów i osadów, które blokują przepływ wody. Stan wody w kanale został wcześniej oceniony jako „zły” ze względu na nagromadzenie się błota. W ramach projektu BABECA kanały zostaną oczyszczone, a cały proces ułatwią specjalne pomosty dla łodzi i platformy do usuwania gałęzi czy wodorostów, które zostaną zbudowane w trzech różnych miejscach.

W Serbii projekt przewiduje remont dwóch śluz – urządzeń służących do podnoszenia i opuszczania jednostek pływających w celu pokonania dużej różnicy poziomów wody – dzięki któremu będą mogły być bezpiecznie eksploatowane. Śluza Bezdan nie była używana od 1995 roku ze względu na zły stan jej urządzeń i maszyn, a budowa śluzy Šebešfok i jej wrót nigdy nie została ukończona.

W perspektywie długoterminowej celem projektu jest zagwarantowanie długotrwałego i zrównoważonego charakteru kanału, który nadal będzie zarządzany wspólnie przez Serbię i Węgry. Poprawa jakości wody przyczyni się do odbudowy środowiska wodnego kanału, w tym populacji ryb i owadów. Z kolei współpraca transgraniczna pozwoli ożywić przemysł budowy statków w stoczni Bezdan i pobudzi turystykę w regionach przygranicznych. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.babeca.eu/app/>

PROGRAM

6 LUTEGO

Bruksela (BE)

Konferencja wysokiego szczebla „Angażowanie obywateli w politykę spójności na rzecz dobrego zarządzania”

24–25 MARCA

Bruksela (BE)

**Forum regionów najbardziej oddalonych 2020
”Razem dla zrównoważonej przyszłości”**

12–15 PAŹDZIERNIKA

Bruksela (BE)

Europejski Tydzień Regionów i Miast

NOTA PRAWNA

Komisja Europejska ani żadna inna osoba działająca w jej imieniu nie odpowiada za możliwy sposób wykorzystania informacji zawartych w niniejszej publikacji.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2020

Wersja drukowana: ISSN 2443-9029 KN-LR-19-071-PL-C

PDF: ISSN 1725-8243 KN-LR-19-071-PL-N

© Unia Europejska, 2020

Ponowne wykorzystanie jest dozwolone pod warunkiem wskazania źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji Europejskiej dotyczących polityki jest regulowane decyzją 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Wykorzystywanie lub reprodukcja zdjęć bądź innych materiałów, które nie podlegają prawom autorskim UE, wymaga uzyskania zgody właścicieli praw autorskich.

Printed by Bietlot in Belgium

Ten magazyn jest drukowany w językach angielskim, bułgarskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, niemieckim, polskim, rumuńskim i włoskim na papierze pochodzącym z recyklingu. Internetowa wersja magazynu jest dostępna w 22 wersjach językowych na stronie internetowej:
http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/information/publications/panorama-magazine/

Prace nad treścią niniejszego wydania zakończyły się w styczniu 2020 r.

ZDJĘCIA (STRONY):

Okładka: © iStock/AndresGarciaM;

Strona 3: © Unia Europejska;

Strona 8: © Alex Pavlij Atklasana;

Strona 9: © BestMedGrape;

Strona 10: © Projekt „Rzeki bez odpadów dla czystego Morza Czarnego”;

Strona 11: © Port Haminakotka;

Strony 13, 14, 15: © Unia Europejska/David Plas;

Strona 18: © Autoridade de Gestão do COMPETE 2020;

Strona 20: © Instytucja zarządzająca PO POSEUR

Strona 22: © POSEUR;

Strona 23: © POSEUR;

Strona 24: Fot. 1 © Green Urban Living; Fot. 2 © TMG;

Fot. 3 © AORP; Fot. 4 © TENOWA;

Strona 26: © CCDR LVT;

Strona 27: © Grupa META;

Strona 28: © Unia Europejska;

Strona 29: © Unia Europejska;

Strona 30: © Unia Europejska;

Strona 31: © Unia Europejska;

Strona 32: © Unia Europejska;

Strona 35: © iStock/Juan Carlos Hernández Hernández;

Strona 36: © iStock/MarioGuti;

Strona 42: © iStock/labsas;

Strona 43: © Muzeum Techniki Tatra;

Strona 44: © iStock/SDI Productions;

Strona 45: © iStock/hedgehog94;

Strona 46: © iStock/Kanał Baja–Bezdan;

BĄDŹ W KONTAKCIE

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/2014-2019/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej
Kontakt – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu